

**Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav románských studií**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Jana Jarkovská

**Italské gerundium a jeho české ekvivalenty
v paralelním korpusu**

**The Italian gerund and its Czech equivalents:
a parallel-corpus based study**

Praha 2012

Vedoucí práce: doc. Pavel Štichauer

Děkuji vedoucímu své bakalářské práce doc. Pavlu Štichauerovi za cenné rady a připomínky.

Grazie alla mia amica e allieva milanese Chiara Pasqualini per i suoi consigli e per aver condiviso con me la gioia della musica e della lingua.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 20. 7. 2012

Jana Jarkovská

Abstrakt

Práce se zabývá italským gerundiem, stručně popisuje jeho typy a tvoření. Na základě paralelního česko-italského korpusu InterCorp pak zkoumá frekvence výskytů gerundiálních tvarů jednotlivých sloves v rámci celého paralelního korpusu i v dílčích subkorpusech. V názorných tabulkách přináší přehled frekvencí jednotlivých typů gerundií ve zvoleném subkorpusu, konkrétně v textech Itala Calvina. Dále se zabývá typologií překladů gerundií z italštiny do češtiny, jež rovněž prezentuje v rámci zvoleného subkorpusu. V závěrečné kapitole nastiňuje problematiku souvislosti typologie gerundií a jejich překladů.

Klíčová slova

italské gerundium typologie paralelní korpus InterCorp

Abstract

The study deals with the Italian gerund describing its forms and constitution. Based on the parallel Czech-Italian language corpus InterCorp it lists the frequency of gerundial forms of different verbs in the whole corpus as well as in various sub-corpora. It presents the typology of Italian gerund in one of the sub-corpora, specifically in the texts of Italo Calvino. It focuses also on different kinds of translation of the Italian gerund to the Czech language. In the closing chapter it tries to find the connections between the gerund typology and the translations.

Keywords

Italian gerund typology parallel corpus InterCorp

Obsah

Úvod	8
1. Italské gerundium	10
2. Gerundium v InterCorpu	12
3. Gerundium v textech Itala Calvina	22
4. Typologie gerundií	69
5. Typologie překladů gerundia do češtiny	73
6. Závislost překladu na typu gerundia	76
Závěr	80
Résumé	82
Bibliografie	88

Seznam tabulek a grafů

Tab. I – frekvenční seznam gerundií v korpusu _____	12
Tab. II – Giorgio Agamben: Mezzi senza fine. Note sulla politica (1996) _____	16
Tab. III – Alessandro Baricco: Oceano Mare (1993), Seta (1996), City (1999) _____	16
Tab. IV – Giuseppe Bonaviri: L'enorme tempo (1976) _____	16
Tab. V – Italo Calvino: Il visconte dimezzato (1952), Il barone rampante (1957), Il cavaliere inesistente (1959) _____	17
Tab. VI – Umberto Eco: Il nome della rosa (1980), Il pendolo di Foucault (1988) _____	17
Tab. VII – Elsa Morante: La storia (1974) _____	18
Tab. VIII – Giuliano Procacci: Storia degli Italiani (1968) _____	18
Tab. IX – Leonardo Sciascia: Il giorno della civetta (1961) _____	19
Tab. X – Antonio Tabucchi: Il gioco del rovescio e altri racconti (1981), Notturmo indiano (1984), Sogni di sogni (1992) _____	19
Tab. XI – Sebastiano Vassalli: Il cigno (1993), Un infinito numero (1999) _____	20
Tab. XII – srovnání frekvenčních seznamů _____	21
Tab. XIII – gerundia v textech I. Calvina, jejich typy a české překlady _____	23
Tab. XIV – typy gerundií v subkorpusu _____	69
Tab. XV – typy gerundií u jednotlivých sloves _____	70
Tab. XVI – typologie překladů gerundia do češtiny a frekvence výskytu jednotlivých typů _____	74
Tab. XVII – závislost překladu na typu gerundia – g. modale _____	77
Tab. XVIII – závislost překladu na typu gerundia – g. temporale _____	77
Tab. XIX – závislost překladu na typu gerundia – g. causale _____	78
Tab. XX – závislost překladu na typu gerundia – g. coordinato _____	78
Tab. XXI – závislost překladu na typu gerundia – g. strumentale _____	78
Tab. XXII – závislost překladu na typu gerundia – g. concessivo _____	79
Graf I – procentuální rozložení typů gerundií v subkorpusu _____	70
Graf II – procentuální rozložení jednotlivých typů překladu gerundia v subkorpusu _____	75

Úvod

Při studiu cizích jazyků mne vždy zajímaly hluboké logické vztahy a zákonitosti, na nichž je jazyk postaven a se kterými se člověk studující jazyk na běžné uživatelské úrovni příliš často nesebkává. Zároveň mě pokaždé fascinovalo, pokud jsem jakousi domnělou zákonitost objevila ve vztahu mezi dvěma různými jazyky. Často to však byly objevy náhodné a spíše pocitové a mrzelo mne, že nedokážu nijak ověřit jejich platnost.

Touha proniknout hlouběji do této logiky a poznat některý jazyk blíže byla též důvodem, proč jsem se rozhodla studovat italštinu na univerzitě. Již v průběhu studia jsem se pak setkala s projektem paralelních korpusů InterCorp. Rozsáhlý soubor textů v paralelních dvojjazyčných verzích, který umožňuje analyzovat nejrůznější jazykové jevy jak v jejich cizojazyčné podobě, tak v jejich překladu do češtiny (a vice versa) se přímo nabízel ke zkoumání vztahů, jež mne odjakživa fascinovaly.

Proto jsem si pro svou bakalářskou práci zvolila téma, které počítá s využitím paralelního korpusu. Zároveň jde o téma jazykového jevu, tvaru, který je v italštině běžný, v češtině však postrádá svůj ekvivalent. Paralelní korpus tak nabízí příležitost prozkoumat konkrétní výskyty daného fenoménu v italštině, porovnat je s překlady do češtiny a najít logické souvislosti ve vzájemném vztahu obou jazyků.

V první kapitole své práce pojednávám stručně o italském gerundiu, jeho tvoření a typech. Druhá kapitola je věnována výskytu italského gerundia v paralelním korpusu InterCorp, přináší tabulky frekvencí jednotlivých gerundií v celém korpusu i v dílčích subkorpusech a zdůvodňuje výběr subkorpusu pro další zkoumání. Ve třetí kapitole se zabývám gerundii ze zvoleného subkorpusu, jímž jsou texty Itala Calvina. Tato kapitola prezentuje rozsáhlý přehled gerundií z Calvinových textů s jejich překlady a typologií konkrétních překladů i gerundií. Čtvrtá kapitola se věnuje typologii gerundií a přehlednými tabulkami dokumentuje frekvence výskytu jednotlivých typů gerundií v subkorpusu. Pátá kapitola přináší obdobný přehled typologie překladů gerundia do češtiny. V závěrečné šesté části jsem se pokusila nastínit souvislosti mezi typy gerundií a jejich překlady do češtiny.

Zkoumání italského gerundia prostřednictvím paralelního korpusu tak alespoň zčásti naplnilo mou dávnu touhu pokusit se zachytit logické souvislosti mezi gramatickými pravidly a jazykovým citem a nahlédnout do zákonitostí, které vytvářejí živý organismus jazyka.

1. Italské gerundium

Gerundium je vedle infinitivu a participia jedním z nefinitních slovesných tvarů v italštině. Tyto neurčité tvary se nečasují, nevyjadřují tedy slovesné kategorie osoby a absolutního času. Mohou však vyjadřovat čas relativní, tedy předčasnost, současnost či následnost ve vztahu k absolutnímu času slovesa ve tvaru určitém, s nímž nefinitní tvary ve větě souvisejí.¹

Italské gerundium je dvojího typu. Gerundia jednoduchého se užívá pro vyjádření současnosti, gerundia složeného pro vyjádření předčasnosti vůči ději slovesa ve finitním tvaru. Gerundium složené pak může vyjadřovat rovněž trpný rod.

Jednoduché tvary gerundia se tvoří od kmene slovesa pomocí přípon *-ando* pro první slovesnou třídu a *-endo* pro druhou a třetí slovesnou třídu. Gerundium složené je tvořeno gerundiem příslušného pomocného slovesa a přičestím minulým slovesa významového. Koncovky participia odpovídají v případě pomocného *essere* rodu a číslu podmětu gerundiální věty. Gerundium složené se užívá především v literárním či byrokratickém stylu.²

Gerundiální slovesný tvar může být komponentem slovesných opisů, které vyjadřují slovesný vid a povahu děje. Opisu *stare* + *gerundium* se užívá pro vyjádření aktuálně probíhajícího děje, spojení *andare/venire* + *gerundium* pak opisuje postupně probíhající děj.

Nejčastěji je však gerundium užíváno v implicitních větách, které mohou dle syntaktických a sémantických vlastností plnit různé funkce. Dle tohoto aspektu se pak gerundium dělí do tří skupin: do první skupiny patří gerundia s významem instrumentálním (*strumentale*), způsobovým (*modale*) a časovým (*temporale*), do druhé skupiny lze zařadit gerundia vyjadřující příčinu (*causale*), podmínku (*ipotetico*) či přípustku (*concessivo*), třetí skupinou jsou implicitní gerundiální věty, které lze bez obtíží nahradit explicitní větou souřadnou a které vyjadřují pouze současný či následný děj

¹ Hamplová, S. *Mluvnice italštiny*, Praha: Leda, 2004, s. 235

² Renzi, L. (ed) *Grande grammatica italiana di consultazione*, Bologna: il Mulino 1988 – 1994, vol. II, s. 571

(gerundio coordinato).³ Této typologii, výskytu a konkrétním příkladům jednotlivých funkcí gerundia v textu se věnuji ve 4. kapitole.

Protože v českém jazyce gerundiální slovesný tvar neexistuje, překládá se gerundium do češtiny několika různými způsoby. Dle Mluvnice italštiny autorky Sylvy Hamplové můžeme gerundium ve funkci přísudku implicitní věty překládat do češtiny větou souřadnou nebo podřadnou, jmennou vazbou, popřípadě přechodníkem.⁴ Tuto typologii však Mluvnice dále nespécifikuje. Zajímalo mne tedy, jak vypadají konkrétní realizace překladů gerundia do češtiny v živém textu a zda typologie překladů vykazuje vztahy s typologií italských gerundií, jak je nastíněna v předchozím odstavci. Proto jsem se rozhodla využít paralelního korpusu projektu InterCorp k prozkoumání právě těchto souvislostí.

³ Salvi, G. – Vanelli, L. *Nuova grammatica italiana*. Bologna: il Mulino, 2004, s. 245 – 246

⁴ Hamplová, S. *Mluvnice italštiny*, Praha: Leda, 2004, s. 245

2. Gerundium v InterCorpu

Paralelní česko-italský korpus, který vznikl v rámci Projektu paralelních korpusů Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze InterCorp, zahrnuje celkem 34 textů. Všechny tyto texty mají paralelně zarovnané italské a české verze. Jedná se převážně o texty beletristické. Ve dvou případech jde o literaturu faktu. U 16 z těchto textů je pak jazykem originálu italština. Ve dvou případech je originálním jazykem čeština, jindy se jedná o překlady z jiných jazyků (9x angličtina, 5x španělština, 2x němčina).

Z celkového souboru textů česko-italského korpusu jsem extrahovala následující frekvenční seznam jednotlivých gerundií, která uvádím v tabulce v pořadí dle frekvence výskytu v korpusu:

Tab. I – frekvenční seznam gerundií v korpusu

tvar gerundia	frekvence	tvar gerundia	frekvence	tvar gerundia	frekvence
facendo	684	portando	113	sentendo	58
cercando	627	mettendo	108	avvicinando	57
guardando	389	fissando	107	girando	57
dicendo	321	scuotendo	102	preparando	56
parlando	307	alzando	101	vivendo	56
essendo	273	tornando	99	scendendo	55
lasciando	220	arrivando	95	avanzando	53
pensando	187	continuando	91	creando	53
avendo	185	succedendo	88	piangendo	53
passando	181	camminando	86	sollevando	53
seguendo	181	chiedendo	83	stringendo	53
andando	174	uscendo	82	tremando	53
ridendo	167	mostrando	76	cantando	52
sorridendo	153	sperando	74	riuscendo	52
indicando	144	entrando	71	battendo	51
vedendo	143	stando	70	scomparendo	51
diventando	140	ascoltando	69	scrivendo	51
tenendo	138	lanciando	66	accadendo	50
correndo	136	ricordando	65	partendo	50
dando	133	attraversando	64	strisciando	50
gridando	132	puntando	61	volendo	50
aspettando	131	leggendo	60	cambiando	49
sapendo	131	perdendo	60	saltando	49
prendendo	126	urlando	60	scherzando	49
osservando	120	aprendo	58	giungendo	48

tvar gerundia	frekvence	tvar gerundia	frekvence	tvar gerundia	frekvence
lavorando	48	sognando	31	sbadigliando	24
trascinando	48	sottolineando	31	volando	24
agitando	47	brandendo	30	minacciando	23
cominciando	46	dimenticando	30	potendo	23
tirando	46	incominciando	30	sbattendo	23
usando	46	lottando	30	tagliando	23
abbassando	45	allungando	29	zoppicando	23
formando	45	assumendo	29	bevendo	22
morendo	45	ignorando	29	discutendo	22
salendo	45	provocando	29	mantenendo	22
venendo	45	raccontando	29	procedendo	22
giocando	43	trasformando	29	provando	22
chiamando	43	annunciando	28	studiando	22
cadendo	42	arrossendo	28	volgendo	22
spingendo	42	combattendo	28	dimostrando	21
tendendo	42	credendo	28	illuminando	21
mormorando	39	finendo	28	ricorrendo	21
rimanendo	39	fingendo	28	scegliendo	21
ansimando	38	nascondendo	28	sibilando	21
raccogliendo	38	spiegando	28	suonando	21
affermando	37	conducendo	27	toccando	21
dormendo	37	crescendo	27	cavalcando	20
sostenendo	37	posando	27	colpendo	20
tentando	37	riducendo	27	costeggiando	20
percorrendo	36	riprendendo	27	costringendo	20
ripetendo	36	rivelando	27	esaminando	20
aggiungendo	35	scivolando	27	estraendo	20
gettando	35	assistendo	26	riflettendo	20
offrendo	35	aumentando	26	superando	20
abbandonando	34	controllando	26	aiutando	19
barcollando	34	respirando	26	balzando	19
muovendo	34	trattenendo	26	bruciando	19
scrutando	34	trovando	26	conoscendo	19
chiudendo	33	utilizzando	26	contando	19
mangiando	33	afferrando	25	notando	19
citando	32	dichiarando	25	ottenendo	19
considerando	32	inciampando	25	pagando	19
raggiungendo	32	inseguendo	25	recando	19
rendendo	32	accennando	24	rifiutando	19
scoprendo	32	costruendo	24	rimando	19
borbottando	31	infilando	24	riportando	19
evitando	31	restando	24	spostando	19
levando	31	risalendo	24	udendo	19

tvar gerundia	frekvence	tvar gerundia	frekvence	tvar gerundia	frekvence
accompagnando	18	adducendo	15	sfruttando	13
allontanando	18	diffondendo	15	singhiozzando	13
approfittando	18	picchiando	15	svolgendo	13
bisbigliando	18	ridacchiando	15	uccidendo	13
calando	18	riempiendo	15	vagando	13
frugando	18	sfiorando	15	versando	13
galoppando	18	spiando	15	acquistando	12
marciando	18	suscitando	15	alimentando	12
permettendo	18	sussurrando	15	balbettando	12
ponendo	18	sventolando	15	cacciando	12
recitando	18	trascurando	15	comportando	12
saltellando	18	accarezzando	14	constatando	12
sospirando	18	affrontando	14	dirigendo	12
vendendo	18	alludendo	14	dovendo	12
accendendo	17	annusando	14	emettendo	12
accettando	17	bloccando	14	fumando	12
ballando	17	combinando	14	godendo	12
compiendo	17	guadagnando	14	interrompendo	12
favorendo	17	chiacchierando	14	invecchiando	12
fuggendo	17	imitando	14	inviando	12
incespicando	17	immaginando	14	scandendo	12
inventando	17	negoziando	14	sghignazzando	12
masticando	17	pregando	14	sospettando	12
organizzando	17	producendo	14	sudando	12
preferendo	17	radunando	14	tracciando	12
ritornando	17	rientrando	14	trasmettendo	12
spalancando	17	salutando	14	urtando	12
aggrottando	16	scavalcando	14	viaggiando	12
attendendo	16	ululando	14	allargando	11
avvertendo	16	voltando	14	buttando	11
indietreggiando	16	comprendendo	13	cedendo	11
iniziando	16	descrivendo	13	contribuendo	11
mandando	16	distruggendo	13	difendendo	11
meditando	16	esitando	13	disegnando	11
premendo	16	impedendo	13	distribuendo	11
rabbrivido	16	invitando	13	dondolando	11
reggendo	16	passeggiando	13	galleggiando	11
ricevendo	16	precipitando	13	guidando	11
rispondendo	16	precisando	13	investendo	11
serpeggiando	16	pronunciando	13	invocando	11
togliendo	16	rinunciando	13	occupando	11
valutando	16	scappando	13	oltrepassando	11

tvar gerundia	frekvence	tvar gerundia	frekvence	tvar gerundia	frekvence
ordinando	11	arrancando	10	promettendo	10
registrando	11	atterrando	10	proponendo	10
rimbalsando	11	badando	10	rallentando	10
rischiando	11	calcolando	10	realizzando	10
rompendo	11	canticchiando	10	resistendo	10
rotolando	11	commentando	10	risparmiando	10
ruotando	11	confondendo	10	sbirciando	10
soffiando	11	coprendo	10	sfuggendo	10
sovrastando	11	decidendo	10	sorgendo	10
sputando	11	diminuendo	10	sparando	10
staccando	11	emergendo	10	spegnendo	10
strappando	11	gemendo	10	sporgendo	10
strillando	11	gesticolando	10	strascicando	10
sviluppendo	11	imparando	10	strizzando	10
traendo	11	imponendo	10	terminando	10
trasportando	11	imprecando	10	tramontando	10
vincendo	11	indossando	10	trattando	10
abbracciando	10	mentendo	10	trotterellando	10
accogliendo	10	presentando	10		

Tento seznam představuje nejfrekventovanější italská gerundia ve výše popsaném korpusu. Je omezen hranicí 10 výskytů konkrétního gerundiálního tvaru v tomto souboru textů. Lze předpokládat, že pořadí nejpoužívanějších gerundií v italském jazyce obecně bude obdobné.

Abych se mohla detailněji podívat na konkrétní podobu nejčastějších gerundií, bylo nutné korpus určitým způsobem omezit. Snažila jsem se najít subkorpus, který by co nejvíce odpovídal původnímu seznamu, aby byl výsledek mého zkoumání pokud možno zobecnitelný.

Vzhledem k tomu, že mě kromě vlastního gerundia zajímal především jeho převod z italštiny do češtiny, zvolila jsem jako první vymežující kritérium nového subkorpusu italštinu, coby jazyk originálu. Tím se soubor textů zredukoval z původních 34 na 16. Těchto 16 textů pochází od deseti různých autorů. Vytvořila jsem tedy deset frekvenčních seznamů pro jednotlivé autory, abych je mohla porovnat s celkovým seznamem. Rozhodla jsem se srovnávat vždy prvních 20 nejpoužívanějších gerundií. Frekvenční seznamy gerundií v textech jednotlivých autorů vypadají takto:

Tab. II – Giorgio Agamben: Mezzi senza fine. Note sulla politica (1996)

tvar gerundia	frekvence	tvar gerundia	frekvence
eliminando	4	perdendo	2
restando	4	portando	2
spezzando	3	vivendo	2
avvenendo	2	abbandonando	1
camminando	2	abituando	1
entrando	2	agendo	1
esibendo	2	cedendo	1
essendo	2	cominciando	1
facendo	2	compiottando	1
impedendo	2	concludendo	1

Tab. III – Alessandro Baricco: Oceano Mare (1993), Seta (1996), City (1999)

tvar gerundia	frekvence	tvar gerundia	frekvence
guardando	22	tenendo	8
cercando	20	costeggiando	7
facendo	19	correndo	6
parlando	16	pensando	6
volendo	14	piangendo	6
camminando	12	portando	6
andando	11	ridendo	6
aspettando	10	scendendo	6
gridando	9	scuotendo	6
continuando	8	dicendo	5

Tab. IV – Giuseppe Bonaviri: L'enorme tempo (1976)

tvar gerundia	frekvence	tvar gerundia	frekvence
dicendo	8	lavorando	3
essendo	6	pensando	3
guardando	5	battendo	2
indicando	4	camminando	2
seguendo	4	crescendo	2
vedendo	4	facendo	2
alzando	3	gridando	2
andando	3	chiedendo	2
avendo	3	lasciando	2
continuando	3	mandando	2

Tab. V – Italo Calvino: Il visconte dimezzato (1952),
Il barone rampante (1957), Il cavaliere inesistente (1959)

tvar gerundia	frekvence	tvar gerundia	frekvence
cercando	32	alzando	9
essendo	28	correndo	9
facendo	22	passando	9
andando	19	aspettando	8
dicendo	17	avendo	8
seguendo	16	lasciando	8
guardando	15	parlando	8
gridando	13	cantando	7
stando	10	dando	7
vedendo	10	saltando	7

Tab. VI – Umberto Eco: Il nome della rosa (1980),
Il pendolo di Foucault (1988)

tvar gerundia	frekvence	tvar gerundia	frekvence
facendo	56	diventando	17
cercando	54	portando	17
dicendo	49	guardando	15
parlando	30	essendo	14
seguendo	30	prendendo	14
lasciando	24	vedendo	13
pensando	21	leggendo	12
tenendo	21	mettendo	12
dando	19	sapendo	12
uscendo	18	attendendo	10

Tab. VII – Elsa Morante: La storia (1974)

tvar gerundia	frekvence	tvar gerundia	frekvence
avendo	37	seguendo	12
ridendo	23	camminando	11
vedendo	22	cercando	11
essendo	20	gridando	11
facendo	18	passando	10
lasciando	18	tornando	10
correndo	17	mettendo	9
dicendo	17	parlando	9
sapendo	13	alzando	8
mostrando	12	arrivando	8

Tab. VIII – Giuliano Procacci: Storia degli Italiani (1968)

tvar gerundia	frekvence	tvar gerundia	frekvence
facendo	17	accentuando	5
avendo	11	cercando	4
essendo	9	contribuendo	4
prendendo	8	costituendo	4
riuscendo	7	negoziando	4
assumendo	6	parlando	4
dando	6	provocando	4
formando	6	raggiungendo	4
giungendo	6	ricorrendo	4
lasciando	6	trasformando	4

Tab. IX – Leonardo Sciascia: Il giorno della civetta (1961)

tvar gerundia	frekvence	tvar gerundia	frekvence
parlando	4	diventando	2
confessando	3	girando	2
guardando	3	chiudendo	2
indicando	3	insistendo	2
lasciando	3	passando	2
rimuginando	3	scuotendo	2
scherzando	3	soffrendo	2
alludendo	2	svegliando	2
ammettendo	2	abbaiando	1
avendo	2	ammazzando	1

Tab. X – Antonio Tabucchi: Il gioco del rovescio e altri racconti (1981),
Notturmo indiano (1984), Sogni di sogni (1992)

tvar gerundia	frekvence	tvar gerundia	frekvence
facendo	15	lasciando	5
aspettando	12	pensando	5
guardando	12	portando	5
cercando	11	ascoltando	4
dicendo	10	cantando	4
calando	8	entrando	4
parlando	6	lavorando	4
ridendo	6	scrivendo	4
andando	5	tenendo	4
attraversando	5	aprendo	3

Tab. XI – Sebastiano Vassalli: *Il cigno* (1993), *Un infinito numero* (1999)

tvar gerundia	frekvence	tvar gerundia	frekvence
facendo	24	vedendo	8
parlando	17	sorridendo	7
continuando	13	succedendo	7
piangendo	10	avendo	6
dicendo	9	camminando	6
gridando	9	pensando	6
cercando	8	scuotendo	6
essendo	8	alzando	5
guardando	8	ascoltando	5
seguendo	8	lasciando	5

Následující tabulka (Tab. XII) představuje srovnání předchozích frekvenčních seznamů s celkovým seznamem gerundií. Jednotlivá gerundia jsou zde uvedena v abecedním pořadí. Gerundia, která představují průnik prvních dvaceti gerundií z původního seznamu a ze seznamů autorských, jsou zvýrazněna. Předposlední řádek uvádí počet gerundií v tomto průniku, poslední pak pro přehlednost procento, v němž parciální seznamy odpovídají seznamu celkovému.

Zajímavým zjištěním je, že nejméně shodností s obecně nepoužívanějšími gerundií vykazuje literatura faktu, tedy texty G. Agambena a G. Procacciho. Agamben se shoduje v pouhých 10 procentech, tedy konkrétně ve dvou gerundiích: essendo a facendo. Procacci pak v 35%, tedy v sedmi gerundiích. Stejným poměrem, 7 gerundií a 35%, odpovídá obecně nejfrekventovanějším gerundiím text L. Sciasci, který je tak nejméně se shodující beletrii.

Nejblíže všeobecnému seznamu jsou naproti tomu texty Itala Calvina. V korpusu jsou zaneseny jeho tři prózy z trilogie *I nostri antenati* (Naši předkové) vzniklé v padesátých letech 20. století: *Il visconte dimezzato* (Rozpůlený vikomt), *Il barone rampante* (Baron na stromě) a *Il cavaliere inesistente* (Neexistující rytíř). Z dvaceti nejčastějších gerundií užívaných autorem v těchto textech jich 14 odpovídá dvaceti nejfrekventovanějším slovesům ve tvaru gerundia obecně. Proto se ve své následné analýze budu věnovat gerundiím z textů právě Itala Calvina.

Tab. XII – srovnání frekvenčních seznamů gerundií

vše	Agamben	Baricco	Bonaviri	Calvino	Eco	Morante	Procacci	Sciascia	Tabucchi	Vassalli
andando	abbandonando	andando	alzando	alzando	attendendo	alzando	accentuando	abbaiando	andando	alzando
avendo	abituando	aspettando	andando	andando	cercando	arrivando	assumendo	alludendo	aprendo	ascoltando
cercando	agendo	camminando	avendo	aspettando	dando	avendo	avendo	ammazzando	ascoltando	avendo
correndo	avvenendo	cercando	battendo	avendo	dicendo	camminando	cercando	ammettendo	aspettando	camminando
dando	camminando	continuando	camminando	cantando	diventando	cercando	contribuendo	avendo	attraversando	cercando
dicendo	cedendo	correndo	continuando	cercando	essendo	correndo	costituendo	confessando	calando	continuando
diventando	cominciando	costeggiando	crescendo	correndo	facendo	dicendo	dando	diventando	cantando	dicendo
essendo	complotando	dicendo	dicendo	dando	guardando	essendo	essendo	girando	cercando	essendo
facendo	concludendo	facendo	essendo	dicendo	lasciando	facendo	facendo	guardando	dicendo	facendo
guardando	eliminando	gridando	facendo	essendo	leggendo	gridando	formando	chiudendo	entrando	gridando
indicando	entrando	guardando	gridando	facendo	mettendo	lasciando	giungendo	indicando	facendo	guardando
lasciando	esibendo	parlando	guardando	gridando	parlando	mettendo	lasciando	insistendo	guardando	lasciando
parlando	essendo	pensando	chiedendo	guardando	pensando	mostrando	negoziando	lasciando	lasciando	parlando
passando	facendo	piangendo	indicando	lasciando	portando	parlando	parlando	parlando	lavorando	pensando
pensando	impedendo	portando	lasciando	parlando	prendendo	passando	prendendo	passando	parlando	piangendo
ridendo	perdendo	ridendo	lavorando	passando	sapendo	ridendo	provocando	rimuginando	pensando	scuotendo
seguendo	portando	scendendo	mandando	saltando	seguendo	sapendo	raggiungendo	scuotendo	portando	seguendo
sorridendo	restando	scuotendo	pensando	seguendo	tenendo	seguendo	ricorrendo	scherzando	ridendo	sorridendo
tenendo	spezzando	tenendo	seguendo	stando	uscendo	tornando	riuscendo	soffrendo	scrivendo	succedendo
vedendo	vivendo	volendo	vedendo	vedendo	vedendo	vedendo	trasformando	svegliando	tenendo	vedendo
20	2	9	11	14	13	11	7	7	10	12
100%	10%	45%	55%	70%	65%	55%	35%	35%	50%	60%

3. Gerundium v textech Itala Calvina

Subkorpus, v jehož rámci jsem se rozhodla prozkoumat všechny gerundiální tvary a blíže prostudovat též konkrétní realizace jejich překladů do češtiny, tvoří tři texty o celkovém rozsahu 116499 slov. Jak jsem již uvedla výše, jde o prózy *Il visconte dimezzato* (1952), *Il barone rampante* (1957) a *Il cavaliere inesistente* (1959).

České překlady textů vytvořili Vladimír Mikeš (*Baron na stromě*, 1962) a Zdeněk Digrin (*Rozpůlený vikomt, Neexistující rytíř, obojí* 1970). Podobně jako v italštině, kde byly texty roku 1970 znovuvydány v jednom svazku pod názvem *I nostri antenati*, vyšly tyto prózy v témže roce souhrnně i v češtině pod názvem *Naši předkové*.⁵ Texty použité v InterCorpu pocházejí právě z těchto vydání.

Na následujících stranách uvádím přehled gerundií, která se mi podařilo ve zmíněném subkorpusu vyhledat. Svůj výběr jsem omezila na tvary, které jsou průnikem 20 nejpoužívanějších gerundií obecně a 20 nejfrekventovanějších gerundií v dotyčných textech Itala Calvina.

Ze 14 sloves z tohoto průniku jsem dále musela vyčlenit gerundium *avendo*, které je ve většině případů užito jako pomocné sloveso ve složených gerundiích, jež jsem se rozhodla neanalyzovat. Gerundium *essendo* naproti tomu i po vyčlenění složených gerundií zůstalo mezi nejfrekventovanějšími. Další tvary, které v následných kvantitativních přehledech typologií opomím, jsou gerundia jako komponenty slovesných opisů: *stare* + gerundium a *andare/venire* + gerundium. Při zkoumání typologie se tedy zaměřuji na gerundium ve funkci přísudku implicitních vět.

Gerundia z Calvinových textů jsou rozdělena do 13 tabulek podle jednotlivých sloves, od gerundia s nejvíce výskyty v subkorpusu ke gerundiu nejméně frekventovanému.

V levé části tabulky jsou vždy věty s gerundii v italštině, v pravé části je jejich český překlad. Tabulky dále obsahují rozlišení typů gerundií dle jejich funkce. Každý český překlad jsem se naproti tomu pokusila určit a zařadit do typologie dle rozdělení nastíněného v Mluvnici S. Hamplové. Pole

⁵ Pelán, J. a kol. *Slovník italských spisovatelů*. Praha: Libri, 2004, s. 216

tabulky pod českými překlady tedy uvádějí, zda jde v konkrétním případě o větu souřadnou, podřadnou, jmennou vazbu, přechodník, či zda je překlad realizován jiným způsobem. Dále jsem se pokusila detailněji určit typy poměrů mezi větami souřadnými, druhy vět podřadných a přechodníků. U jmenných vazeb, které v překladu nahradily italská gerundia, uvádím, jakou funkci zastávají v českých větách.

Tab. XIII – gerundia v textech I. Calvina, jejich typy a české překlady

1.	CERCANDO	
1.1	<i>Quelli erano per me tempi felici, sempre per i boschi col dottor Trelawney cercando gusci d' animali marini diventati pietre.</i>	<i>Měl jsem tehdy blažené časy, věčně jsem se toulal po lesích s doktorem Trelawneyem a hledali jsme lastury zkamenělých mořských živočichů.</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
1.2	<i>La vita di Cosimo fu tanto fuori del comune, la mia così regolata e modesta, eppure la nostra fanciullezza trascorse insieme, indifferenti entrambi a questi rovellii degli adulti, cercando vie diverse da quelle battute dalla gente.</i>	<i>Život Cosimův byl tak neobyčejný, můj tak spořádaný a počestný, a přece jsme dětství prožili spolu, oba dva byli lhostejní k zlobě dospělých a snažili se jíti nevyšlapanými cestami.</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací
1.3	<i>Io venni sotto l' elce, invece, come giocando per conto mio, ma in realtà cercando d' attirare l' attenzione di Cosimo;</i>	<i>Já jsem však přišel pod drnák, jako bych si hrál, ale ve skutečnosti jsem se snažil přilákati Cosimovu pozornost;</i>
	modale	věta souřadná - poměr odporovací
1.4	<i>Dall' olmo, sempre cercando dove un ramo passava gomito a gomito con i rami d' un' altra pianta, si passava su un carrubo, e poi su un gelso.</i>	<i>Z jilmu, hledaje vždy místo, kde větev s větvemi sousedního stromu se proplétala, na rohovník přešel a posléze na morušovník.</i>
	strumentale	přechodník
1.5	<i>Intanto Cosimo saltava indisturbato sugli alberi vicini alle finestre della villa, cercando di scoprire oltre le tendine la stanza dove avevano chiuso Viola.</i>	<i>Cosimo zatím nerušen skákal po stromech okolo oken vily, snažil se za záclonami objeviti místnost, v níž Violu zavřeli.</i>

	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
1.6	<i>Nostro padre cambiò discorso, e parlava parlava, cercando di distrarre il Conte.</i>	<i>Otec náš začal o něčem jiném, a mluvil a mluvil, snažil se přivést Hraběte na jiné myšlenky.</i>
	causale	věta souřadná – poměr slučovací
1.7	<i>Ottimo Massimo, cui non piaceva che il padrone leggesse, girava intorno cercando pretesti per distrarlo:</i>	<i>Optimus Maximus, kterému se nelíbilo, že pán čte, pobíhal kolem a hledal příležitost, jak Cosima rozptýliti.</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
1.8	<i>- Ridammi quel libro! - disse Gian dei Brughi, cercando con una mano di liberarsi da ragno e ragnatela, e con l' altra di strappare il libro di mano a Ugasso.</i>	<i>„Vrať mi tu knihu!“ zvolal Honza z Vřesu, snaže se jednou rukou pavouka a pavučiny zbaviti a druhou knihu Hugákovi z ruky vyrvatí.</i>
	coordinato	přechodník
1.9	<i>L' Abate passò il resto dei suoi giorni tra carcere e convento in continui atti d' abiura, finché non morì, senza aver capito, dopo una vita intera dedicata alla fede, in che cosa mai credesse, ma cercando di credervi fermamente fino all' ultimo.</i>	<i>Zbytek svých dnů Abbé strávil ve vězení a v klášteře, ustavičně něco odpřisahaje, a zemřel, aniž pochopil - po životě víře cele oddaném - več vůbec věří, avšak snažil se pevně v to věřiti až do konce.</i>
	modale	věta souřadná – poměr odporovací
1.10	<i>Scappando alla cieca, finì in quel canale che stavano cercando di riempir d' acqua, e lo tirarono su zuppo.</i>	<i>Jak horempádem utíkal, skončil v kanále, jež se právě pokoušeli vodou znovu naplniti, a vytáhli jej zmáčeného.</i>
	slovesný opis: stare+gerundium	
1.11	<i>Io là in cima mi sentivo trafiggere da ogni parte, tra le punte acuminate delle corna, gli spini, i rami del bosco che mi picchiavano sul viso...Il cervo si dibatteva, cercando di liberarsi di me, io mi tenevo saldo...</i>	<i>Já tam na vrcholku jsem mysliil, že mě to probodá ze všech stran, tam mezi nabroušenými hroty parohů, v trní, mezi větvemi stromů, které mě do tváře šlehaly...Jelen se vzpínal, chtěl se mne zbavit, já se držel pevně...”</i>
	causale	věta podřadná –přísllovečná příčinná
1.12	<i>- e poi, cercando il tono di chi parla di una cosa naturale, ma non riuscendo a nascondere il suo</i>	<i>A potom strojeným tónem toho, kdo mluví o něčem běžném, avšak své potěšení skrýti nedovede, zajímala se:</i>

	<i>compiaciuto interesse: - Ah, così sei rimasto qui da allora senza mai scendere?</i>	<i>„Ah, tak ty jsi tam zůstal od té doby a nikdy jsi neslezl?“</i>
	modale	jmenná vazba – příslovečné určení způsobu
1.13	<i>Nei pomeriggi d' estate, quando il sonno coglieva i due amanti vicini, entrava uno scoiattolo, cercando qualcosa da rodere, e carezzava i loro visi con la coda piumata, o addentava un alluce.</i>	<i>Za letních odpolední, když spánek oba milence v objetí zastihl, přicházela veverka, slídila po něčem, co by ohlodala, a jejich tváře chmýrnatým ohonem hladila nebo po palci chňapla.</i>
	causale	věta souřadná – poměr slučovací
1.14	<i>Zu dir, zu dir, gunàika, Vo cercando il mio ben, En la isla de Jamaica, Du soir jusqu'au matin!</i>	<i>„ Zu dir, zu dir, ginaika, své štěstí hledám jen, na ostrově Jamajka, soir jusqu'au matin!“</i>
	slovesný opis: andare+gerundium	
1.15	<i>Sir Osbert e Salvatore di San Cataldo, disertori dalla Marina delle rispettive Maestà, passavano le giornate all' osteria, giocando ai dadi, pallidi, inquieti, cercando di sbancarsi a vicenda, mentre Viola era al culmine della scontentezza di sé e di tutto quel che la circondava.</i>	<i>Sir Osbert a Salvátore di San Cataldo, zběhové lodstva příslušných Veličenstev, trávili dny v krčmě, hrajíce v kostky, bledí, neklidní, snažili obehřávati se střídavě, zatímco Viola byla nanejvýš nespokojena sebou a vším, co ji obklopovalo.</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací
1.16	<i>Erano gesuiti spagnoli che dopo lo scioglimento dell'Ordine s'erano dati alla campagna, cercando di formare una milizia armata in tutte le contrade, per combattere le idee nuove ed il teismo.</i>	<i>Byli to španělští jesuiti, kteří po rozpuštění Řádu vytáhli do kraje a snažili se ve všech končinách ozbrojené vojsko zverbovati, které by nové myšlenky a deismus potíralo.</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
1.17	<i>Un tenentino austriaco, biondo biondo, comandava una pattuglia di soldati in perfetta divisa, con codino e fiocco, tricorno e uosa, bande bianche incrociate, fucile e baionetta, e li faceva marciare in fila per due, cercando di tenere l' allineamento in quegli scoscesi sentieri.</i>	<i>Rakouský poručíček, bledoučký blondýn, velel patrole vojáků dokonale vystrojených, s copánkem a stuhou, v tříroháku a holenicích, s bílými šerpami křížem, s puškami a bodly, a dal jim pochodovat v dvojstupu a na těch příkrých stezkách snažil se zákryty udržeti.</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací

1.18	<i>Mi provvidi d'una gran quantità di pulci, e dagli alberi, appena vedevo un ussero francese, con la cerbottana gliene tiravo una addosso, cercando con la mia precisa mira di fargliela entrare nel colletto.</i>	<i>Opatřil jsem si spoustu blech, a jakmile jsem pod stromy spatřil francouzského husara, foukačkou jsem na něho jednu střelil a snažil se - a že mám nějaké oko - abych mu ji foukl za límec.</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací
1.19	<i>Napoleone fece schiacciare le dita come avesse finalmente trovato la frase che andava cercando.</i>	<i>Napoleon luskl prsty, jako by konečně našel větu, kterou hledal.</i>
	slovesný opis: andare+gerundium	
1.20	<i>Ma la sua bianca ombra capitava sempre tra i piedi al capoposto, all'ufficiale di servizio, alla pattuglia che rovistava nella cantina cercando una damigianetta di vino avanzata dalla sera prima...</i>	<i>Ale jeho bílý stín se vždy připlétl pod nohy veliteli stráže, dozorčímu důstojníkovi či hlídce, která štrachala v kantýně a hledala demižon vína od předcházejícího večera...</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací
1.21	<i>In mezzo a loro, gli occhi di Rambaldo andarono cercando qualcosa: era la bianca armatura di Agilulfo che egli sperava di rincontrare, forse perché la sua apparizione avrebbe reso più concreto il resto dell' esercito, oppure perché la presenza più solida che egli avesse incontrato era proprio quella del cavaliere inesistente.</i>	<i>Rambaudovy oči mezi nimi cosi hledaly: doufal, že nalezne Agilulfovo bílé brnění, snad proto, že vedle jeho zjevu by mu připadalo konkrétnější i ostatní vojsko, nebo proto, že ze všech, co tu potkal, vyhlížel nejsolidněji právě neexistující rytíř.</i>
	slovesný opis: andare+gerundium	
1.22	<i>Un po' lasciandosi trasportare, un po' cercando di dirigerla a ganascini e a pizzicotti, s'avvicina alle coste dell'Africa.</i>	<i>Chvíli se nechal unášet, chvíli se jí pokoušel kormidlovat pohlavky a štulci, a tak se přiblížil až k africkým břehům.</i>
	strumentale	věta souřadná – poměr slučovací
1.23	<i>E se da quella plaga si levava un lontano e cupo suono di corno, allora Torrismundo non aveva più dubbi, si metteva a battere ogni anfratto a palmo a palmo cercando una traccia.</i>	<i>A jestliže se v té krajině rozléhalo vzdálené a tlumené trubení rohu, Thorismund přestal pochybovat, prohledával píď za pídí každičkou stezičku, aby našel jejich stopu.</i>

	causale	věta podřadná – příslovečná účelová
1.24	<i>Dai filari di luppolo e dalle siepi saltavano fuori villici armati di forche fienaie e di roncole, cercando di contestar loro il passo.</i>	<i>Z chmelnic a křovin vyskakovali vesničané vyzbrojení vidlemi a srpy a pokoušeli se jim postavit do cesty.</i>
	causale	věta souřadná – poměr slučovací
1.25	<i>E sulla spiaggia di Bretagna, cercando ricci appunto in una grotta, ecco che scorge una donna addormentata.</i>	<i>A na bretaňském pobřeží právě hledal ježovky ve sluji, když tam spatřil spící ženu.</i>
	temporale	věta podřadná - příslovečná časová
1.26	<i>- Cosa andate cercando tra questi scogli deserti?</i>	<i>„Co hledáte tady, mezi těmi pustými skalisky?“</i>
	slovesný opis: andare+gerundium	
1.27	<i>- Sto cercando qualcosa che sempre mi è mancata e solo ora che vi vedo so cos'è.</i>	<i>„Hledám cosi, co jsem až dosud postrádal a teprve nyní, když vidím vás, poznávám, co to je.“</i>
	slovesný opis: state+gerundium	
1.28	<i>Rambaldo prese a battere il bosco sentiero per sentiero, e fuor dei sentieri per dirupi e torrenti, chiamando, tendendo l' orecchio, cercando un segno, una traccia.</i>	<i>Rambaud prohledává les pěšinku po pěšince, i mimo pěšinky, pátrá v potocích a stržích, volá, bystří sluch, hledá znamení a stopy.</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací
1.29	<i>Anche qualcun altro va cercando Agilulfo:</i>	<i>Ještě někdo hledá po světě Agilulfa: je to Krákora.</i>
	slovesný opis: andare+gerundium	
1.30	<i>Ecco, cercando Bradamante per il mondo, Rambaldo doveva pure arrivare fin qui.</i>	<i>Rambaud hledal Bradamantu po celém světě, musel tedy dorazit i sem.</i>
	causale	gerundium v hlavní větě - > věta souřadná - poměr důsledkový
1.31	<i>Una di esse - ed è si può dire l' unica che abbia un puro e semplice ruolo didascalico - , Mastro Pietrochiodo carpentiere, costruisce forche e strumenti di tortura i più perfezionati</i>	<i>Jedna z nich - a lze říci, že jediná, která má jednoduchou a čistě didaktickou roli - tesař Pietro Skoba staví co nejdokonalejší šibenice a mučidla a snaží se nemyslet na to,</i>

	<p>possibile cercando di non pensare a cosa servono, così come... così come naturalmente lo scienziato o il tecnico d' oggi che costruisce bombe atomiche o comunque dispositivi di cui non sa la destinazione sociale e cui l' impegno esclusivo nel «far bene il proprio mestiere» non può bastare a mettere a posto la coscienza.</p>	<p>čemu slouží, tak jako... tak jako přirozeně dnešní vědec či technik vytváří atomové bomby a jiné prostředky, jejichž sociální určení nezná, a oběma jejich snaha „starat se jen o své řemeslo" nedokáže uklidnit svědomí.</p>
	<p>modale</p>	<p>věta souřadná – poměr slučovací</p>
<p>1.32</p>	<p>Aggiungi che cercando un' epoca passata per situarvi un improbabile paese ricoperto d' alberi, mi ero lasciato catturare dal fascino del Settecento e del periodo di rivolgimenti tra quel secolo e il seguente. Ecco che il protagonista, il barone Cosimo di Rondò, uscendo dalla cornice burlesca della vicenda, mi si veniva configurando in un ritratto morale, con connotati culturali ben precisi;</p>	<p>Musím dodat, že při hledání minulé epochy, do níž by se dal situovat nepravděpodobný kraj pokrytý stromy, stal jsem se zajatcem kouzla osmnáctého století a období převratů mezi tímto stoletím a následujícím věkem.</p>
	<p>temporale</p>	<p>jmenná vazba – příslovečné určení času</p>

2.	ESSENDO	
2.1	<i>Capì che, le piante essendo così fitte, poteva passando da un ramo all' altro spostarsi di parecchie miglia, senza bisogno di scendere mai.</i>	<i>Pochopil, že jsou-li stromy tak husté, může se dostat na míle daleko, jestliže bude z větve na větev přelézati, a že nikdy nebude muset sestoupiti.</i>
	causale	věta podřadná – příslovečná podmínková
2.2	<i>Quel mattino invece mio fratello sembrava non cercasse altro, pur non essendo nemmeno a lui ben chiaro che cosa se ne ripromettesse.</i>	<i>Zdálo se však, že bratr toho rána nic jiného nehledal, třebaže ani jemu nebylo dost jasno, co si od toho slibovati může.</i>
	concessivo	věta podřadná – příslovečná přípustková (spojka <i>pur</i>)
2.3	<i>Dalle bocche di quei pidocchiosi cominciò a muggire una risata, prima ancora che si aprissero e scoppiassero in ululati a crepancia, e Cosimo lassù sul fico ebbe un tale soprassalto di rabbia che il fico essendo di legno traditore non resse, un ramo si spaccò sotto i suoi piedi.</i>	<i>Ústa těch všiváků se rozříčela smíchem, ještě dříve než se otevřela a vybuchla v řehot, kterýž klukům div břicha nepotrhal; a Cosimem nahoře ve fíkovniku vztek tak zalomcoval, že fíkovník, jsa ze dřeva zrádného, nevydržel: pod Cosimovým nohama větev se uštípla.</i>
	causale	přechodník
2.4	<i>ne era sorta una lite e il Barone, essendo allora in buona con il Vescovo, era riuscito a far allontanare il Padre provinciale dal territorio della Diocesi.</i>	<i>došlo k procesu a Baron, který byl tehdy s Biskupem zadobře, dosáhl toho, že Páter provinciál byl odvolán z území Diecése.</i>
	causale	věta podřadná - přívlastková
2.5	<i>Eravamo in giardino, era sera e</i>	<i>Byli jsme v zahradě, byl večer a ještě</i>

	<i>faceva ancora chiaro, essendo estate.</i>	světlo jako v létě.
	causale	jmenná vazba – příslovečné určení míry
2.6	<i>Lo si poteva vedere a tutte le ore, in mezzo a un campo, con uomini armati di pale e zappe, lui con un metro a canna e il foglio arrotolato d' una mappa, dar ordini per scavare un canale e misurare il terreno coi suoi passi, che essendo cortissimi doveva allungare in maniera esagerata.</i>	<i>V kteroukoli hodinu mohli jsme jej spatřiti uprostřed pole s lidmi lopatami a motykami vyzbrojenými, jej s rákosovým metrem a se svítkem mapy, jak dává pokyny k vykopání kanálu a pozemek na kroky měří, jak to své cupitání hrozitánsky natahuje.</i>
	causale	přidání modifikovaného synonymního výrazu – modifikovaný předmět 2. věty
2.7	<i>e a quei giardini di Barberia o Turchia andava di continuo comparando le campagne d' Ombrosa, ed era spinto a correggerle, a cercare d' identificarle col suo ricordo, e la sua arte essendo l' idraulica, in essa concentrava questo desiderio di mutamento, e di continuo si scontrava con una realtà diversa, e ne restava deluso.</i>	<i>a k těmto zahradám Berberie nebo Turek ustavičně temnoské kraje přirovnával a stále jej cosi nutilo zvelebiti je, usilovati o to, aby je se svou vzpomínkou ztotožnil, a poněvadž jeho oborem byla hydraulika, do ní soustřeďoval tu touhu po změně, a stále ve skutečnosti na pravý opak narážel a zatrpkl z toho.</i>
	causale	věta podřadná – příslovečná příčinná
2.8	<i>Ma per intanto, essendo un capo, passava le notti tutto solo nel bosco di sentinella, su un albero come era sempre vissuto.</i>	<i>Než prozatím, že v čele stál, sám a sám v lese noci trávil, strážil na jednom stromě, jak jsme jej vídávali.</i>
	causale	věta podřadná – příslovečná příčinná
2.9	<i>Insomma, era una pirateria alla buona, che continuava per via di</i>	<i>Bylo to zkrátka obyčejné pirátství, vedené kvůli jakýmsi pohledávkám, o</i>

	<i>certi crediti che i Pascià di quei paesi pretendevano di dover esigere dai nostri negozianti e armatori, non essendo - a sentir loro - stati serviti bene in qualche fornitura, o addirittura truffati.</i>	<i>kterých Pašové oněch krajin tvrdili, že je na našich obchodnících a rejdařích vymáhati musí, neboť se jim zdálo, že při jakési dodávce nebyli dobře obslouženi, nebo dokonce, že přišli zkrátka.</i>
	gerundium složené	
2.10	<i>poi, non essendo gli Ombrosotti mai stanchi d' ascoltare il racconto e sempre aggiungendosi nuovi uditori e tutti richiedendo nuovi particolari, fu portato a fare aggiunte, ampliamenti, iperboli, a introdurre nuovi personaggi ed episodi, e così la storia s'andò deformando e diventò più inventata che in principio.</i>	<i>posléze - když Temností byli stále při chuti příběh poslouchati a stále noví posluchači se připojovali a všichni se na nové podrobnosti vyptávali - k přídavkům, vsuvkám a nadsázkám unést se dal, a připojoval další osoby a příhody, a tak se historie proměňovala a bylo na ní výmyslu více než na počátku.</i>
	causale	věta podřadná – příslovečná časová
2.11	<i>Ora, avveniva che tutti questi andirivieni e inganni ai cavalieri e giochi si disponessero attorno ad una linea, che pur essendo irregolare e ondulata non escludeva una possibile intenzione.</i>	<i>Nuže, jak tak před jezdcí kličkovala, klamala je a žerty si z nich tropila, bylo zřejmé, že se kolem jedné přímky pohybuje, že to její nepravidelné a klikaté pobíhání nějaký možný záměr nevyklučuje.</i>
	concessivo	jmenná vazba - přívlastek
2.12	<i>Uno dei due lupi, a vedersi volare addosso quest'ombra bianca d'agnello, cercò d'afferrarla coi denti, ma essendosi preparato a reggere un gran peso e quella essendo invece una vuota spoglia, si trovò sbilanciato e perse l'equilibrio, finendo pure lui per spezzarsi zampe e collo al suolo.</i>	<i>Když jeden z vlků viděl, že kolem něho letí ten bílý stín podobný beránkovi, snažil se ho chytit do zubů, ale že se chystal na větší váhu a ona to zatím byla prázdná kůže, zakolísal, ztratil rovnováhu a nakonec i on sletěl a zpřelámal si hnáty i vaz.</i>

	causale	věta podřadná – příslovečná příčinná
2.13	<i>La vendemmia proseguì come una festa, tutti essendo convinti d'aver abolito i privilegi feudali.</i>	<i>Vinobraní pokračovalo jako slavnost, všichni byli přesvědčeni, že feudální práva svrhli.</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
2.14	<i>Cosimo, testardo com'era, non voleva mai smentirsi, ed essendo stato amico dei Francesi prima, continuava a pensare di dover essere leale, anche se tante cose erano cambiate ed era tutto diverso da come s'aspettava.</i>	<i>Cosimo, jak již byl svéhlavý, sám sobě odporovati nechtěl, a protože jednou byl přítelem Francouzů, myslil, že jim musí býti oddán i nadále, třeba se tolik věcí změnilo a bylo všechno jinačí, než se očekávalo.</i>
	gerundium složené	
2.15	<i>Solo essendo così spietatamente se stesso come fu fino alla morte, poteva dare qualcosa a tutti gli uomini.</i>	<i>Jenom proto, že byl tak nelítostně sám sebou až do smrti, mohl něco dávat všem lidem.</i>
	causale	věta podřadná – příslovečná příčinná
2.16	<i>La più piccola manchevolezza nel servizio dava ad Agilulfo la mania di controllare tutto, di trovare altri errori e negligenze nell'operato altrui, la sofferenza acuta per ciò che è fatto male, fuori posto...Ma non essendo nei suoi compiti eseguire un'ispezione del genere a quell'ora, anche il suo contegno sarebbe stato da considerare fuori posto, addirittura indisciplinato.</i>	<i>Sebemenší poklesek ve službě vzbuzoval v Agilulfovi nutkání všechno kontrolovat, zjišťovat další chyby a nedbalosti v jejím výkonu, palčivou bolest nad tím, co je provedeno špatně, co není jak se patří...Protože však nebylo jeho úkolem vykonávat inspekci tohoto druhu a v této době, i jeho počínání dalo by se označit jako nemístné, dokonce nedisciplinované.</i>
	causale	věta podřadná – příslovečná příčinná
2.17	<i>E gli spostamenti di lato essendo difficili, dato che con le lance non ci si poteva rigirare neanche di</i>	<i>Boční pohyb byl nesnadný, a protože stačilo kopí trochu pootočit, a už mířilo někomu do žeber, příteli nebo nepříteli,</i>

	<i>poco senza darle nelle costole di amici e di nemici, si creava subito un ingorgo tale che non ci si capiva più niente.</i>	<i>jedním rázem nastala taková vřava, že nikdo nevěděl, kde mu hlava stojí.</i>
	causale	věta souřadná – poměr slučovací
2.18	<i>Cominciavano i duelli, ma già il suolo essendo ingombro di carcasse e cadaveri, ci si muoveva a fatica, e dove non potevano arrivarsi, si sfogavano a insulti.</i>	<i>Došlo na souboje, ale země už byla tak posetá harampádím a mrtvolami, že byl každý pohyb těžký, a kde jeden na druhého nemohl, tam si ulevovali nadávkami.</i>
	causale	gerundium v hlavní větě - >věta podřadná – příslovečná měrová
2.19	<i>Isoarre, essendo miope, è costretto a portarli in battaglia, ma, di vetro come sono, a ogni scontro gliene va in pezzi un paio.</i>	<i>Isoar je totiž krátkozraký, v bitvě se bez nich neobejde. Ale jsou jenom ze skla, při každé řeži jedny brýle rozbije.</i>
	causale	věta souřadná – poměr slučovací
2.20	<i>Perché si sa che la cavalleria è una gran cosa, ma i cavalieri sono tanti bietoloni abituati a compiere magnanime imprese ma all'ingrosso, come vien viene, riuscendo a stare alla bell' e meglio dentro le sacrosante regole che avevano giurato di seguire, e che, essendo così ben fissate, toglievano loro la fatica di pensare.</i>	<i>Neboť je známo, že rytířský stav je znamenitost sama, ale rytíři jsou vesměs ťulpasi, zvyklí konat udatenství, jenže ve velkém, a jak je to zrovna napadne, pokud to jde, drží se svatosvatých pravidel, která odpřisáhli a která jsou tak pevně ustálená, že se ani nemusejí obtěžovat přemýšlením.</i>
	gerundium složené	
2.21	<i>La sua impresa in difesa di Sofronia gli aveva dato diritto d'esser armato cavaliere; il cavalierato di Selimpia Citeriore essendo in quel momento</i>	<i>Zásah, jímž zachránil Sofronii, zakládal jeho nárok, aby byl pasován na rytíře: protože se právě uprázdnila hodnost rytíře z Přední Selimpie, byl mu udělen tento titul.</i>

	<i>vacante, egli aveva assunto quel titolo.</i>	
	causale	věta podřadná – příslovečná příčinná
2.22	<i>- Presso gli antichi, essendo l'amore considerato un dio... - continuava Agilulfo, fitto fitto.</i>	<i>„Už staří, jelikož lásku pokládali za božstvo..."pokrčoval Agilulf horlivě.</i>
	(causale)	věta podřadná – příslovečná příčinná
2.23	<i>Ma essendo stata irrorata da capo a piedi d'olio di balena, la bianca armatura ha addosso uno strato d'unto che la mantiene intatta.</i>	<i>Ale jelikož je od hlavy až k patě postříkáno velrybím tukem, je bílé brnění potaženo vrstvou mastnoty, která je chrání před vlhkostí.</i>
	gerundium složené	
2.24	<i>Essendo le parole spesso impure, i Cavalieri preferiscono astenersene, se non per lasciar parlare attraverso le loro labbra il Gral.</i>	<i>Protože slova jsou často nečistá, Rytíři se jich raději zříkají, pokud ovšem jejich ústy nepromlouvá samotný Grál.</i>
	causale	věta podřadná – příslovečná příčinná
2.25	<i>- Fui costretta a nozze, ancorché monaca, con un seguace di Maometto, le quali non furono però mai consumate in quanto essendo io la trecentosessantacinquesima un intervento d'armi cristiane mi portò fin qui, vittima, peraltro, d'un naufragio nel viaggio di ritorno, così come all' andata d'un saccheggio di ferocissimi pirati.</i>	<i>„Byla jsem donucena, ačkoliv jsem byla jeptiška, ke sňatku s přívržencem Machometovým, ale nikdy k ničemu nedošlo, neboť jsem byla až třístá šedesátá pátá manželka a zásahem křesťanských zbraní jsem se octla až tady. Na zpáteční cestě jsem se však stala obětí ztroskotání, stejně jako jsem se na počátku stala obětí plenění, jež bylo dílem surových pirátů."</i>
	causale	věta souřadná – poměr příčinný

<p>2.26</p>	<p>- <i>La regina di Scozia nostra madre, essendo il re mio padre in guerra da un anno, lo diede alla luce dopo un fortuito incontro - pare - col Sacro Ordine dei Cavalieri del Gral.</i></p>	<p>„Když byl můj otec po celý rok ve válce, skotská královna, naše matka, ho přivedla na svět po nahodilém styku - tuším - se Svatým řádem Rytířů Grálu.</p>
	<p>causale</p>	<p>věta podřadná – příslovečná časová</p>
<p>2.27 2.28</p>	<p><i>Dall'uomo primitivo che, essendo tutt'uno con l'universo, poteva esser detto ancora inesistente perché indifferenziato dalla materia organica, siamo lentamente arrivati all'uomo artificiale che, essendo tutt'uno coi prodotti e con le situazioni, è inesistente perché non fa più attrito con nulla, non ha più rapporto (lotta e attraverso la lotta armonia) con ciò che (natura o storia) gli sta intorno, ma solo astrattamente «funziona». Questo nodo di riflessioni s'era andato per me a poco a poco identificando con un' immagine che da tempo mi occupava la mente: un'armatura che cammina e dentro è vuota.</i></p>	<p><i>Od primitivního člověka, který se zcela ztotožňoval s všemírem, a mohlo by se říci, že ještě neexistoval, protože se nediferencoval od organické hmoty, jsme pomalu dospěli k umělému člověku, který zcela splývá s produkty a se situacemi, neexistuje, protože se s ničím nedostává do rozporu, nenavazuje žádné vztahy (boj a harmonie jako výslednice boje) s tím, co ho (příroda a dějiny) obklopuje, ale čistě abstraktně „funguje“.</i></p>
	<p>causale</p>	<p>věta podřadná – přívlastková</p>
	<p>causale</p>	<p>věta podřadná – přívlastková</p>

3.	FACENDO	
3.1	<i>Ora la sua passione per gli uccelli, che allevava dentro il castello in una grande voliera, s'era andata facendo più esclusiva: il vecchio s'era portato in queiruccelliera anche il suo letto , e ci s'era rinchiuso, e non ne usciva né di giorno né di notte.</i>	<i>Jeho vášeň pro ptáky, které choval v zámku v obrovské voliére, byla čím dál výstřednější: staroušek si odtáhl do klece i svou postel, zavřel se tam a nevylezl ve dne ani v noci.</i>
	slovesný opis: andare+gerundium	
3.2	<i>niente di romanzesco, viaggiavano ben equipaggiati, alloggiati nei castelli migliori, con uno stuolo di serve, e lei passava le giornate facendo pizzi al tombolo;</i>	<i>nic romaneskního, dobře vybaveni cestovali, v nejlepších zámcích bydleli, se zástupem sluhů, a ona dny trávila na bubínku vyšívajíc.</i>
	modale	přechodník
3.3	<i>Come non so, forse sventolando il cappello, o facendo svettare un ramo.</i>	<i>Nevím jak, snad kloboukem zamával nebo větev otrhal.</i>
	strumentale	věta podřadná – příslovečná způsobová
3.4	<i>Si lasciarono andare così, come a un istinto, pur sapendo che lei aveva fatto per gioco, e facendo anche loro per gioco, e correvano giù per la discesa imitando il suono del corno, dietro a lei che galoppava sul cavallino dalle gambe corte.</i>	<i>Rozutekli se, jako by jim pud velel, třebaže věděli, že Viola jen žertuje, a také oni jen žertovali, a zvuk rohu napodobující, dolů po svahu utíkali za děvčátkem, které klusalo na koníku s krátkýma nohama.</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací
3.5	<i>- Acchiappiam...acchiappiam... - guardando tra i rami a naso in su e facendo piccole corse tutte sghembe, domandarono:</i>	<i>„Chytnem...chytnem...“, která drmolil Rytíř, s nosem zdviženým mezi větve se dívaje a hned sem hned tam cupitaje, tázali se:</i>
	temporale	přechodník
3.6	<i>Cosimo beveva sciropo di mele</i>	<i>Cosimo pil dlouhými doušky sirup s</i>

	<i>a grandi sorsi, facendo: - Puah! Puah!</i>	<i>medem. „Glo! Glo!“ lokal hlasitě.</i>
	modale	věta souřadná – 2 věty
3.7	<i>Una volta, così facendo, la parrucca gli volò via, l'ape adombrata dal suo scatto gli s'avventò contro e gli conficcò il pungiglione nel cranio calvo.</i>	<i>Jednou, když tak pobíhal, paruka mu uletěla, včela jeho poskakováním poplašená se na něho vrhla a bodla jej do holé lebky.</i>
	temporale	věta podřadná – příslovečná časová
3.8	<i>Ma a Gian dei Brughi era presa una tal furia di letture, che divorava romanzi su romanzi e, stando tutto il giorno nascosto a leggere, in una giornata mandava giù certi tomi che mio fratello ci aveva messo una settimana, e allora non c'era verso, ne voleva un altro, e se non era il giorno stabilito si buttava per le campagne alla ricerca di Cosimo, spaventando le famiglie nei casolari e facendo muovere sulle sue tracce tutta la forza pubblica d'Ombrosa.</i>	<i>Ale Honzu z Vřesu popadla taková čtenářská vášeň, že román za románem hltal, celé dny ve skrýši nad knihou proležel, za den spolykal tolik svazků, že bratr na ně potřeboval týden, a tu můžeš nemůžeš, chtěl něco jiného, a nebyl-li to zrovna stanovený den, potloukal se po okolí, Cosima hledal, čeled' na samotách děsil a přiváděl na svou stopu všechny policajty z Temnosy.</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
3.9	<i>Io ero troppo ragazzo e Cosimo non aveva amici che nelle classi illetterate, perciò il suo bisogno di commentare le scoperte che andava facendo sui libri lo sfogava seppellendo di domande e spiegazioni il vecchio precettore.</i>	<i>Já byl příliš malý a Cosimo měl přátele jen z tříd negramotných, pročež svou potřebu komentovati objevy, které právě v knihách učinil, ukájel tím, že starého vychovatele dotazy a výklady zahrnoval.</i>
	slovesný opis: andare+gerundium	
3.10	<i>e i Barbareschi rispondevano sputando, facendo brutti gesti e urlacci.</i>	<i>a Berbeři odpovídali plivanci, hrubými posunky a hulákáním.</i>
	modale	jmenná vazba - předmět
3.11	<i>Dunque, una volta Cosimo, che</i>	<i>Nuže, Cosimo, který si navykl</i>

	<i>facendo la guardia per gli incendi aveva preso l'abitudine di svegliarsi nella notte, vide un lume che scendeva nella valle.</i>	<i>vzbouzeti se v noci, když les před požáry střežil, spatřil jednou světlo, jež do údolí sestupovalo.</i>
	temporale	věta podřadná – příslovečná časová
3.12	<i>Si sarebbe appostato su quel pino la notte, con tre o quattro fucili carichi (ormai s'era fatto tutto un arsenale, per i vari bisogni della caccia): quando il Cavaliere si fosse incontrato coi pirati, egli avrebbe cominciato a sparare uno schioppo dopo l'altro facendo fischiare le pallottole sopra le loro teste.</i>	<i>V noci se na tu pinii postaví se třemi nebo čtyřmi ručnicemi nabitými (celou zbrojnici nyní si opatřil pro různé případy lovu): až se Rytíř s piráty setká, začne z jedné ručnice po druhé střílet, aby jim kulky nad hlavou hvízdaly.</i>
	modale	věta podřadná – příslovečná účelová
3.13	<i>Ci viaggio da anni, facendo tutto da solo.</i>	<i>Tak cestuji léta, a všecko si dělám sám.</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací
3.14	<i>Con quest'alternò batticuore Cosimo la vedeva muoversi in mezzo alla servitù, facendo trasportare divani clavicembali cantoniere, e poi passare in fretta in giardino e rimontare a cavallo, rincorsa dallo stuolo della gente che attendeva ancora ordini, e adesso si rivolgeva ai giardinieri, dicendo come dovevano riordinare le airole incolte e ridisporre nei viali la ghiaia portata via dalle piogge, e rimettere le sedie di vimini, l'altalena...</i>	<i>A tak Cosimo, se srdcem sevřeným radostí i strachem, díval se, jak mezi služebnictvem přechází, pohovky, klavíry, rohové skříně přenáseti dává, a potom spěchá do zahrady a vsedá na koně, vyjíždí z houfu lidí, kteří další příkazy očekávají, a nyní se k zahradníkům obrací, říká jim, jak mají nepěstěné záhony znovu upravit a pěšiny opět vysypati štěrkem, jež odnesly deště, kam mají dáti proutěná křesla, houpačku...</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací
3.15	<i>Ignaro di come fosse fatto il bosco, ma sicuro d' eseguire a puntino gli ordini ricevuti, l'ufficiale procedeva secondo le linee tracciate sulla carta, prendendo continuamente delle nasate contro i tronchi,</i>	<i>Důstojníček se v lese nevyznal, ale byl odhodlán splnit do puntíku udělené rozkazy, postupoval, jak to měl na mapě nalinýrováno, ustavičně vrážel nosem do kmenů, vodil četu po hladkých kamenech, na nichž okované boty ujížděly, nebo trním, kde si div oči</i>

	<i>facendo scivolare la truppa con le scarpe chiodate su pietre lisce o cavar gli occhi nei roveti, ma sempre conscio della supremazia delle armi imperiali.</i>	<i>nevypíchali, ale stále si byl vědom nadřazenosti císařských zbraní.</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
3.16	<i>Così facendo spingeva gli aculei contro la nuda pianta del piede di Gurdulù e più andava avanti risalendo l'esiguo rigagnolo di zuppa più premeva le sue spine nel piede nudo.</i>	<i>Přitom tiskl bodliny na Krákorovo chodidlo a čím blíže lezl k nepatrnému praménku polévky, tím víc zapichoval svoje ostny do bosé nohy.</i>
	temporale	příslovce – příslovečné určení času
3.17	<i>Crollati giù nelle loro armature, giacevano in posizioni sconnesse, a seconda di come i cosciali o le cubitiere o gli altri paramenti di ferro s'erano disposti facendo mucchio, tenendo magari alzate in aria braccia o gambe.</i>	<i>Zhroucené, v brněních, ležely tu v roztodivných polohách, jak se kolenice, loketnice či jiné železné pláty sesuly na hromady a tu a tam podpíraly vzhůru trčící ruku nebo nohu.</i>
	modale	jmenná vazba – příslovečné určení místa
3.18	<i>difatti, appena aveva le sue armi indosso era un'altra, tutta lucente dal coppo dell' elmo ai gamberuoli, facendo sfoggio dei pezzi d'armatura più perfetti e nuovi, e con l'usbergo infiocchettato di nastri color pervinca, che guai se ce n'era uno fuori posto.</i>	<i>a vskutku, jakmile byla ve zbroji, byla z ní jiná bytost, od lebky přilbice až po pengvant se jen třpytila a honosila se nejdokonalejšími a nejnovějšími pláty brnění, její spalnýř byl opentlen barvínkově zelenými stužkami a běda, kdyby některá nebyla na svém místě.</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
3.19	<i>Primo... - E così conversa, affabile, preciso, informato, talora facendo affiorare un sospetto d'eccessiva meticolosità, subito corretto però dalla volubilità con cui passa a parlar d'altro, intercalando le frasi serie con motti di spinto e scherzi sempre di buona lega, dando sui fatti e</i>	<i>První ... - " A tak rozpráví, přívětivě, přesně, poučeně, chvílemi probouzí podezření, že je přehnaně puntičkářský, hned to zas napravuje těkavostí, s jakou se hladce přenáší k jinému předmětu rozpravy, prokládá vážné věty duchaplnými průpovídkami a žerty vybraného vkusu, o událostech a lidech se nevyjadřuje ani příliš příznivě, ani příliš zaujatě, vždycky</i>

	<i>sulle persone giudizi né troppo favorevoli né troppo contrari, tali sempre da poter esser fatti propri dall' interlocutrice, alla quale offre il destro di dir la sua, incoraggiandola con garbate domande.</i>	<i>tak, aby jeho soudy mohla sdílet i jeho společnice, které poskytuje příležitost, aby sama řekla, co si myslí, a povzbuzuje ji zdvořilými otázkami.</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací
3.20	<i>Con mosse decise e delicate delle sue mani di ferro, le sciolse il castello di trecce facendo ricadere la chioma sul petto e sulle spalle.</i>	<i>Rozhodnými a delikátními pohyby svých železných rukou rozvázal cimbuří copů, aby jí vlasy splývaly po hrudi a po ramenou.</i>
	modale	věta podřadná – příslovečná účelová
3.21	<i>Seduto su di un prato ai margini d'una strada, stava facendo un lungo discorso nella bocca d'un fiasco, quando una voce lo interpella:</i>	<i>Sedí na louce u cesty a così rozvláčně vykládá do hrdla láhve, když ho osloví tázavý hlas:</i>
	slovesný opis: stare+gerundium	
3.22	<i>Come succede al narratore - a chiunque sta facendo una cosa, credo - , che tutto ciò che pensa gli si trasforma in quel che fa - cioè in racconto - , tradussi quest' idea in un'ultima giravolta narrativa. Cioè feci della monaca narratrice e della guerriera Bradamante la stessa persona.</i>	<i>A jako se stává vypravěči -a domnívám se, že komukoliv, kdo něco dělá - že vše, o čem přemýšlí, se mu proměňuje v to, co dělá - to jest v povídku - promítl jsem tuto myšlenku do posledního zvratu vyprávění.</i>
	slovesný opis: stare+gerundium	

4.	ANDANDO	
4.1	<i>Andando, i servi su una pietra incontrarono mezza rana che saltava, per la virtù delle rane, ancora viva.</i>	<i>Sluhové šli dál a našli na kamenu půl žáby, která poskakovala, jak už žáby dovedou, ještě živá.</i>
	temporale	věta souřadná – poměr slučovací
4.2	<i>Così dai campi passarono nel bosco e videro un fungo tagliato a mezzo, un porcino, poi un altro, un boleto rosso velenoso, e via via andando per il bosco continuarono a trovare, uno ogni tanto, questi funghi che spuntavano da terra con mezzo gambo e aprivano solo mezzo ombrello.</i>	<i>A tak přišli z polí do lesů a spatřili houbu roztátou vejpůl, hřib, pak ještě jednu, jedovatý satan, a jak šli lesem dál a dál, nacházeli houby, které vyrážely ze země na poloviční noze a rozevíraly jenom půlku klobouku.</i>
	temporale	věta podřadná – příslovečná časová
4.3	<i>Stavo andando a farmeli fritti quando incontrai la squadra dei famigli, e seppi che erano tutti velenosi.</i>	<i>Šel jsem si je zrovna usmažit, když jsem potkal houf služebnictva a dozvěděl jsem se, že mé houby jsou všechny jedovaté.</i>
	slovesný opis: stare+gerundium	
4.4	<i>Andando per le sue zelanti imprese, il Buono si fermava spesso alla capanna della balia e le faceva visita, sempre gentile e premuroso.</i>	<i>Na svých starostlivých obchůzkách se Dobrák často zastavoval na návštěvě v chaloupce své kojné a býval vždy samá laskavost a ohleduplnost.</i>
	temporale	jmenná vazba – příslovečné určení času
4.5	<i>La mamma di Pamela, andando a attinger acqua, cadde in un trabocchetto e sprofondò nel pozzo.</i>	<i>Pamelina matka šla nabrat vodu, otevřela poklop, upadla a zmizela ve studni.</i>
	temporale	věta souřadná – poměr slučovací
4.6	<i>Andando con il magro cavallo per le fratte, il Gramo rifletteva sul suo stratagemma: se Pamela si</i>	<i>Cválaje houštinami na svém hubeném koni, promýšlel Zuřivec svoje strategie: jestliže se Pamela provdá za Dobráka, před zákonem se stane nevěstou</i>

	<i>sposava col Buono, di fronte alla legge era sposa di Medardo di Terralba, cioè era sua moglie.</i>	<i>Medarda z Terralby, to znamená jeho chotí.</i>
	temporale	přechodník
4.7	<i>- Tutto fin dove si riesce ad arrivare andando sopra gli alberi, di qua, di là, oltre il muro, nell'oliveto, fin sulla collina, dall'altra parte della collina, nel bosco, nelle terre del Vescovo...</i>	<i>„Až tam, kam se dá dojít po stromech, na všechny strany, za zeď, do olivového háje, až na vršek, do lesa, do biskupství...“</i>
	modale	elipsa
4.8	<i>tutti vivevano in allegria facendosi visita e andando a caccia, la vita costava poco, s'avevano certi vantaggi di chi sta a Corte senza gli impicci, gli impegni e le spese di chi ha una famiglia reale cui badare, una capitale, una politica.</i>	<i>všichni žili v radovánkách, navštěvovali se a chodili na lov, žilo se lacino, mělo to jisté výhody těch, kdož patří ke Dvoru, ale nemají nesnáze, závazky a výdaje jako ti, kdo musí mít stále ohled na královskou rodinu, hlavní město, politiku.</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací
4.9	<i>Se il Cavaliere, andando verso la nave pirata, intendeva raggiungere questa Zaira, doveva dunque trattarsi d'una donna che stava là, in quei paesi ottomani.</i>	<i>Chtěl-li Rytíř za tou Zairou a k pirátské lodi plul, potom tedy musilo jít o ženu, která byla tam, v těch krajích osmanských.</i>
	temporale	věta souřadná – poměr slučovací
4.10	<i>Rimontò sul pennone, per vedere dove stava andando la barca.</i>	<i>Vylezl na ráhno, aby viděl, kam loďka pluje.</i>
	slovesný opis: stare+gerundium	
4.11	<i>Nel fantasticare, riusciva a non figurarsi dove quelle cose sarebbero successe, se sulla terra o lassù dov'era ora: un luogo senza luogo, immaginava, come un mondo cui s'arriva andando in su,</i>	<i>V blouznění to bylo snadné, nepředstavoval si, kde by se ty věci státi měly, zda na zemi, nebo tam, kde byl: místo bez místa, tak to bylo v jeho představách, jako svět, k němuž se dojde, jdeme-li vzhůru, nikoli dolů.</i>

	<i>non in giù.</i>	
	modale	věta podřadná – příslovečná podmínková
4.12	<i>- La mia casa... - disse Cosimo e accennò intorno, verso i rami più alti, le nuvole, - la mia casa è dappertutto, dappertutto dove posso salire, andando in su...</i>	<i>„Můj dům..." pravil Cosimo a ukázal kolem, k nejvyšším větvím, k oblakům, „můj dům je všude, všude, kam se dostanu, když lezu nahoru..."</i>
	modale	věta podřadná – příslovečná časová
4.13	<i>Anzi, ormai si poteva giurare, da com'era vestito, se stava andando a caccia o ad un convegno galante.</i>	<i>Ba ano, nyní se podle jeho oblečení dalo přísahati na to, jde-li na lov nebo na dostaveníčko milostné.</i>
	slovesný opis: stare+gerundium	
4.14	<i>Stava così andando in paraggi poco frequentati da Cosimo, anzi quasi sconosciuti, perché era verso la bandita di caccia del Duca Tolemaico.</i>	<i>Tak se dostal do končin, které Cosimo navštěvoval málo, ba téměř je neznal, neboť ležely v blízkosti honebního revíru Vévody Ptolemajského.</i>
	slovesný opis: stare+gerundium	
4.15	<i>Nemmeno i due cavalieri capivano dove stesse andando, e cercavano di seguire le sue evoluzioni finendo per fare molta strada inutile, ma sempre con molta buona volontà e prestanza.</i>	<i>Nicméně oba jezdci pochopili, kam amazonka míří, a snažili se její obraty sledovati a vždycky s velikou ochotou a příčinlivostí, ač si notně zajížděli.</i>
	slovesný opis: stare+gerundium	
4.16	<i>Egli poteva dunque passare sulle vigne, e così andando, e aiutandosi con gli alberi da frutta intorno, e reggendosi ai pali detti scarasse, poteva fare molti lavori come la potatura, d'inverno, quando le viti sono nudi ghirigori attorno al fil di ferro, o sfittire la troppa foglia d'estate, o cercare gli insetti, e poi a settembre la vendemmia.</i>	<i>Mohl tedy procházeti po vinohradech, a jak tak chodil, zachycoval se okolních stromů ovocných a opíral se o bidla, zvaná tyčky viničně, mnohou práci zastati mohl, na příklad prořezávati v zimě, kdy vinné keře jsou nahé klikatiny okolo drátů se kroutcí, nebo prostřihovati příliš husté listí v létě, či hledat hmyz a potom v září hrozny sbírat.</i>

	modale	věta podřadná – příslovečná časová
4.17	<i>Andando, le truppe reali ed imperiali tendevano l'orecchio: al più lieve tonfo di castagna sgranata dal riccio o al più sottile squittio di scoiattolo, già si vedevano circondati dai giacobini, e cambiavano strada.</i>	<i>Královské a císařské oddíly napínaly sluch, když tudy maširovaly: stačilo, aby kaštan vyloupený ze slupky o zem lehce plácl nebo aby veverka tenounce zakvikla, už Rakušáci myslili, že jsou obklíčeni jakobíny, a zamířili jinam.</i>
	temporale	věta podřadná – příslovečná časová
4.18	<i>Qua!» che finì in un gorgoglio perché stava andando a fondo, riemerse, provò a nuotare, riaffondò.</i>	<i>Ká ", ale jenom to zabublalo, protože šel ke dnu; znovu se vynořil, pokusil se plavat a už se zase topil.</i>
	slovesný opis: stare+gerundium	
4.19	<i>Mi accorgevo intanto, andando avanti, come tutti i personaggi del racconto s'assomigliassero, mossi com'erano dalla stessa trepidazione, e anche la monaca , la penna d'oca, la mia stilografica, io stesso, tutti eravamo la stessa persona, la stessa cosa, la stessa ansia, lo stesso insoddisfatto cercare.</i>	<i>Jak jsem pokračoval, povšiml jsem si, že se všechny postavy románu sobě navzájem připodobňují, neboť jsou poháněny tímž neklidem, a tak jeptiška, husí brk, moje plnicí pero, já sám, všichni jsme byli jedna a táž bytost, táž věc, táž touha, totéž neuspokojené hledání.</i>
	temporale	věta podřadná – příslovečná časová

5.	DICENDO	
5.1	<i>Fiorfiero si difese dicendo che quei cavalieri erano venuti bracconando nelle nostre terre, e lui li aveva fermati e disarmati credendoli appunto bracconieri, visto che non ci pensavano gli sbirri.</i>	<i>Laskavec se hájil tvrzením, že rytíři na našem území pytláčili, že on, jelikož je považoval za pytláky, je zastavil a odzbrojil, když se o to nepostarali biřici.</i>
	modale	jmenná vazba – předmět
5.2	<i>Pamela capì che poteva azzardarsi, e muoveva nell'aria i piedi scalzi dicendo:</i>	<i>Pamela pochopila, že si může troufat, zamávala bosýma nohama ve vzduchu a řekla:</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
5.3	<i>Il resto, già lo sai, - e così dicendo si guardò tristemente la mano gonfia e viola.</i>	<i>Ostatní již znáš." Během těchto slov si smutně prohlížel naběhlou a fialovou ruku.</i>
	temporale	jmenná vazba – příslovečné určení času
5.4	<i>- Ma voi dovete riposarvi e nutrirvi , vecchio come siete! - stava dicendo il Buono, ma Ezechiele lo trascinò via bruscamente.</i>	<i>„Ale musíte si odpočinout a pořádně se najíst, při vašem věku!" dal se do řeči Dobrák, ale Ezechiele ho rychle odtáhl pryč.</i>
	slovesný opis: stare+gerundium	
5.5	<i>- Vado a prendere le bestie abbattute da mio fratello, e gliele porto sugli... - stavo dicendo , ma nostro padre m'interruppe:</i>	<i>„Sbírám zvěř, kterou bratr zastřelí, a nosím mu ji na..." chystal jsem se říci, ale otec mne přerušil:</i>
	slovesný opis: stare+gerundium	
5.6	<i>Ci voleva poco a capire cosa stava dicendo il Cavaliere!</i>	<i>Bylo nasnadě domyslit si, co říkal Rytíř!</i>
	slovesný opis: stare+gerundium	
5.7	<i>Con quest'alterno batticuore Cosimo la vedeva muoversi in mezzo alla servitù, facendo</i>	<i>A tak Cosimo, se srdcem sevřeným radostí i strachem, díval se, jak mezi služebnictvem přechází, pohovky,</i>

	<i>trasportare divani clavicembali cantoniere, e poi passare in fretta in giardino e rimontare a cavallo, rincorsa dallo stuolo della gente che attendeva ancora ordini, e adesso si rivolgeva ai giardinieri, dicendo come dovevano riordinare le airole incolte e ridisporre nei viali la ghiaia portata via dalle piogge, e rimettere le sedie di vimini, l'altalena...</i>	<i>klavíry, rohové skříně přenáseti dává, a potom spěchá do zahrady a vsedá na koně, vyjíždí z houfu lidí, kteří další příkazy očekávají, a nyní se k zahradníkům obrací, říká jim, jak mají nepěstěné záhony znovu upravit a pěšiny opět vysypati štěrkem, jež odnesly deště, kam mají dáti proutěná křesla, houpačku...</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací
5.8	<i>Dell'altalena indicò, con ampi gesti, il ramo dal quale era ippesa una volta e doveva esser riappesa ora, e quanto lunghe dovevano essere le funi, e l'ampiezza della corsa, e così dicendo col gesto e lo sguardo andò fino all'albero di magnolia sul quale Cosimo una volta le era apparso.</i>	<i>Rozmáchlým gestem od houpačky na větev ukázala, na níž houpačka kdysi visela a opět viseti má, a jak dlouhé mají býti provazy, jak vysoko musí vzlétnouti, a tak vysvětlujíc posunkem a pohledem, došla až k magnolii, na které se jí Cosimo jednou objevil.</i>
	temporale	přechodník
5.9	<i>- Who's there? - dice l'inglese, e fa per traversar la siepe, ma si trova faccia a faccia col collega napoletano, che, sceso anch'egli da cavallo, sta dicendo lui pure:</i>	<i>„Who's there?“ řekne Angličan a přes plot se drápe, avšak octne se tváří v tvář neapolskému kolegovi, který také slezl z koně a právě říká:</i>
	slovesný opis: stare+gerundium	
5.10	<i>Con una forbice in mano, tagliava un grappolo qua e un grappolo là, senz' ordine, porgendolo poi ai vendemmiatori e alle vendemmiatrici là di sotto , a ciascuno dicendo qualcosa a bassa voce.</i>	<i>V ruce držel nůžky, jeden hrozen ustříhl zde, jiný tam, nazdařbůh, podával je pak sběračům nebo sběračkám pod sebou a každému něco potichu řekl.</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
5.11	<i>ma ancora gli pareva che</i>	<i>Znovu se mu zdálo, že zaslechl oslovení,</i>

	<i>quelli gli avessero rivolto la parola, e si voltava appena dicendo:</i>	<i>pootočil se a řekl:</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
5.12	<i>In mezzo a quelle anatre, era un uomo, ma non si capiva cosa diavolo facesse: camminava accoccolato, le mani dietro la schiena, alzando i piedi di piatto come un palmipede, col collo teso, e dicendo:</i>	<i>Uprostřed těch kačen byl nějaký chlapík, ale co to k čertu vyváděl: šlapal si to na bobku, s rukama za zády, zvedal ploché nohy jako blanoprstý pták, natahoval krk a říkal:</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
5.13	<i>guarda come faccio io, ora ti mostro cosa devi fare... - E così dicendo piegò la gamba, tirando il piede a sé e allontanandolo dal porcospino. - Ecco: era tanto facile, appena t'ho mostrato come si fa ce l' hai fatta anche tu.</i>	<i>Dej pozor, koukni se, co udělám já, já ti teď ukážu, co máš udělat..." - A přitom skrčil nohu, přitáhl ji k sobě dál od dikobraza. - : „No tak vidíš, že to nic není, stačilo ukázat co a jak, a šlo to.</i>
	temporale	příslovce – příslovečné určení času
5.14	<i>Dicendo roba non si intende tanto quella strappata di dosso ai morti, perché spogliare un morto è un lavoro che richiede un raccoglimento speciale, ma tutta la roba che si perde.</i>	<i>Když mluvíme o kořisti, nemyslíme ani tak to, co se stáhne z mrtvých, protože svlékat nebožtíka je práce, která vyžaduje zvláštní um, ale všechno to, co se poztrácelo.</i>
	temporale	věta podřadná – příslovečná podmínková
5.15	<i>Chi potrà essere preciso e assoluto in ogni atto come lui? - e così dicendo calciava via zolle erbose, spezzava frecce contro le palizzate.</i>	<i>„Kdo dokáže být tak přesný a ve všem všudy dokonalý jako on?“ a takto mluvíc, odkopávala drny a lámala šípy o kolovou hradbu.</i>
	temporale	přechodník
5.16	<i>- E così dicendo indossava pezzo a pezzo l'armatura da campagna, la guarnacca color pervinca, e presto fu pronta in sella, mascolina in tutto tranne</i>	<i>A takto promlouvajíc, oblékala plát po plátu svou polní zbroj, barvínkový plášť a po chvíli už seděla v sedle, ve všem všudy mužatka až na to siláctví, které považují za znak mužnosti právě ty</i>

	<i>che nel fiero modo che hanno d'esser virili certe donne veramente donne, e spronò il cavallo al galoppo travolgendo palizzate e funi di tende e bancarelle di salumai, e presto sparì in un alto polverone.</i>	<i>ženy, které jsou ženskost sama. Pobodla koně a uháněla takovým tryskem, že za sebou strhávala kůly i lana stanů a pulty uzenkám a v mžiku se ztratila v oblaku prachu.</i>
	temporale	přechodník
5.17	<i>E i critici potevano cominciare ad andare su una falsa strada: dicendo che quel che mi stava a cuore era il problema del bene e del male.</i>	<i>A critici se mohli dát po falešné stopě: tvrdit, že mi ležel na srdci problém dobra a zla.</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací

6.	SEGUENDO	
6.1	<i>Seguendo questa sparsa traccia i servi arrivarono al prato chiamato «delle monache» dove c'era uno stagno in mezzo all'erba.</i>	<i>Po těchto stopách sluhové došli až na louku, říkalo se tam Louka klášternic, k rybníku, obklopenému trávou.</i>
	causale	jmenná vazba – příslovečné určení místa
6.2	<i>Sola, seguendo da distante Galateo, giunse a Pratofungo, e i cancelli del paese si chiusero dietro di lei, mentre le arpe e i violini cominciarono a suonare.</i>	<i>Opuštěná sledovala z povzdálí Galatea, až došla do Muchomorek. Vrátka vesnice se za ní zavřela a harfy a housličky začaly vyhrávat.</i>
	modale	gerundium v hlavní větě -> vedlejší věta příslovečná časová
6.3	<i>- già una fila di lumache a non lunghi intervalli percorreva dal barile alla finestrella il pavimento e i muri, seguendo la nostra traccia.</i>	<i>Hlemýždi jeden za druhým, nepříliš od sebe vzdáleni, již se sunuli po podlaze a zdech od sudu k oknu, cestou námi vyznačenou.</i>
	modale	jmenná vazba – příslovečné určení místa
6.4	<i>E così, seguendo linee contorte come i rami degli olivi, scendevano insieme per la valle.</i>	<i>A tak - cestou právě tak křivolakou jako větve oliv - společně do údolí sestupovali.</i>
	modale	jmenná vazba – příslovečné určení místa
6.5	<i>Se no, girava a caso, seguendo il canto degli uccelli, o indovinando le piste più probabili delle bestie da pelo.</i>	<i>A když ne, nazdařbůh se potloukal, šel za zpěvem ptáků nebo zkoumal, které zvíře srstnaté stopy v hlíně otisklo.</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací
6.6	<i>Cosimo un mattino vide l'aria come impazzita, vibrante d' un suono mai udito, un ronzio che raggiungeva punte di boato, e attraversata da una grandine che invece di cadere si</i>	<i>Jednoho rána Cosimo spatřil, že vzduch je jako šílený, roztetelený zvukem nikdy neslýchaným, bzukotem, který se dunění podobal, a přetátý krupobitím, které se posuovalo vodorovným směrem, místo aby padalo, a vířilo</i>

	<i>spostava in una direzione orizzontale, e vorticava lentamente sparsa intorno, ma seguendo una specie di colonna più densa.</i>	<i>zvolna vírem rozčepýřeným, leč jakéhosi hustšího sloupu se přidržovalo.</i>
	modale	věta souřadná – poměr odporovací
6.7	<i>Uno stuolo d'api stava seguendo una regina fuori del vecchio alveare.</i>	<i>Včelí roj vylétl za královnou ze starého včelína.</i>
	slovesný opis: stare+gerundium	
6.8	<i>Chissà da quanto tempo gli agguati barbareschi avvenivano seguendo le notizie di nostro zio!</i>	<i>Kdož ví, jak dlouho Berbeři nástrahy připravovali podle zpráv strýce našeho!</i>
	modale	jmenná vazba – příslovečné určení způsobu
6.9	<i>Ora Ottimo Massimo e Cosimo s'addentravano nella bandita del Principe Tolemaico, ma né l'uno né l'altro pensavano a snidarne la pregiata selvaggina: il bassotto trotterellava seguendo un suo segreto richiamo e il Barone era preso da un'impaziente curiosità di scoprire dove mai andava il cane.</i>	<i>Nyní Optimus Maximus a Cosimo do revíru Vévody Ptolemajského pronikli, než jeden ani druhý neměli v úmyslu vzácnou zvěř vyplašiti: jezevčík uháněl, tajného volání poslušen, a Barona se zmocnila netrpělivá zvědavost odhaliti, kam vlastně pes utíká.</i>
	modale	jmenná vazba - doplněk
6.10	<i>Non l'ho mai messo in risalto perché seguendo Cosimo ho dovuto tenermi sempre alle piante d'alto fusto.</i>	<i>Nikdy jsem to nezdůrazňoval, neboť na cestě za Cosimem držeti jsem se vždy musil rostlin s kmeny vysokými.</i>
	temporale	jmenná vazba – příslovečné určení času
6.11	<i>La pattuglia imperiale marciava seguendo l'itinerario tracciato sulla carta, con ogni tanto un brusco «per fila destr!» o «per fila sinistr!»</i>	<i>Císařská patrola pochodovala podle přímky nalinkované na mapě, občas zaznělo řízné „vpravo v řad!“ nebo „vlevo v řad!“</i>
	modale	jmenná vazba - příslovečné určení místa

6.12	<i>L'ancora volava argentea nel cielo appesa a una lunga fune, e seguendo obliqua la corsa del pallone ora passava sopra la piazza, ed era pressapoco all'altezza della cima del noce, tanto che temevamo colpisse Cosimo.</i>	<i>Stříbrná kotva letěla po obloze na dlouhém lanu přivázána, a sledujíc křivolaký let balónu, vznášela se nyní nad rynkem a sahala téměř k vrcholku ořechu, až jsme se báli, že Cosima zasáhne.</i>
	modale	přechodník
6.13	<i>Ma i due che egli stava seguendo, invece di montare a cavallo, si mettevano a sedere dietro un tavolo ingombro di carte: erano certo due grandi comandanti.</i>	<i>Ale ti dva, kterým šel v patách, nenasedli na koně, ale dřepili si na zadek za stůl zavalený mapami: byli to nejspíš dva vysocí činitelé.</i>
	slovesný opis: stare+gerundium	
6.14	<i>Intanto Agilulfo cammina avanti, diritto, seguendo il suo cammino.</i>	<i>A Agilulf zatím kluše vpřed, přímo, drží se své cesty.</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací
6.15	<i>Io che scrivo questo libro seguendo su carte quasi illeggibili una antica cronaca, mi rendo conto solo adesso che ho riempito pagine e pagine e sono ancora al principio della mia storia;</i>	<i>Já, která píši tuto knihu, sledujíc na téměř nečitelných pergamenech starou kroniku, teprve nyní si uvědomuji, že jsem popsala spousty stránek a jsem stále teprve na počátku svého příběhu.</i>
	modale	přechodník
6.16	<i>«Ma anch'io quello che voglio è soltanto l'essere uno che sa quello che vuole!» e per dirglielo galoppa seguendo lei che ride e dice:</i>	<i>„Ale i já chci být někým, kdo ví, co chce!“ a aby jí to řekl, žene se tryskem za ní, ona se směje a říká:</i>
	modale	jmenná vazba - příslovečné určení místa

7.	GUARDANDO	
7.1	<i>Poi, guardando meglio, vedemmo che aderiva come a un'asta di bandiera, e quest' asta era la spalla, il braccio, il fianco, la gamba, tutto quello che di lui poggiava sulla grucciona:</i>	<i>Potom jsme se podívali lépe a viděli jsme, že byl upnutý jako prapor k žerdi. Tou žerdí bylo rameno, ruka, bok, noha, všechno, co se opíralo o berli;</i>
	causale	věta souřadná – poměr slučovací
7.2	<i>La fama del Buono era giunta anche tra gli ugonotti, e il vecchio Ezechiele spesso era stato visto fermarsi sul più alto ripiano della gialla vigna, guardando la mulattiera sassosa che saliva da valle.</i>	<i>Dobrákova pověst se donesla až k hugenotům a starého Ezechiela bylo často vídat, jak stanul na vrcholu žluté vinice a zahleděl se na kamenitou stezku stoupající z údolí.</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
7.3	<i>Un mattino, guardando quel viso che una linea rossa attraversava dalla fronte al mento, continuando poi giù per il collo, fu la balia Sebastiana a dire:</i>	<i>Jednou ráno, právě když si prohlížela obličej s červenou čarou, která probíhala od čela až po bradu a přes krk dolů, kojná Šebastiánka řekla:</i>
	temporale	věta podřadná – příslovečná časová
7.4	<i>Era lì che agitava una di quelle sue banderuole guardando nel cannocchiale, ed ecco che s'illumina tutta in viso e ride.</i>	<i>Právě mávala jedním z těch svých praporečků a do kukátka hleděla, když hle, tu se celá její tvář rozzářila úsměvem.</i>
	temporale	věta souřadná – poměr slučovací
7.5	<i>- Acchiappiam...acchiappiam... - guardando tra i rami a naso in su e facendo piccole corse tutte sghembe, domandarono:</i>	<i>„Chytnem...chytnem...“, která drmolil Rytíř, s nosem zdviženým mezi větve se dívaje a hned sem hned tam cupitaje, tázali se:</i>
	temporale	přechodník
7.6	<i>D'allora in poi, quando si vedeva il ragazzo sugli alberi, s'era certi che guardando giù</i>	<i>Od té chvíle, kdykoli jsme chlapce na stromech viděli, byli jsme si jisti, že dole před ním nebo poblíž Optima Maxima</i>

	<i>innanzi a lui, o appresso, si vedeva il bassotto Ottimo Massimo trotterellare pancia a terra.</i>	<i>spatříme, jak s břichem u země poklusává.</i>
	temporale	elipsa – synonymní výrazy
7.7	<i>Ma lo zio non rispondeva: galleggiava, galleggiava, guardando in alto con quell'occhio sbigottito che pareva non vedesse nulla.</i>	<i>Leč strýc neodpovídal: plaval a plaval, hleděl vzhůru vystrašenýma očima, které jako by nic neviděly.</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
7.8	<i>Erano uomini con vestimenti nobili, tricorni piumati, gran manti, e donne dall'aria pure nobile, con veli sul capo, che stavano sedute sui rami a due o a tre, alcune ricamando, e guardando ogni tanto giù in strada con un breve movimento laterale del busto e un appoggiarsi del braccio lungo il ramo, come a un davanzale.</i>	<i>Byli to lidé v šlechtických šatech, v třírohácích s péry, v dlouhých pláštích; a ženy, vzezření rovněž ušlechtilého, se závoji na hlavách, po dvou nebo po třech na větvích seděly, některé vyšívaly, a občas se podívaly dolů na cestu, horní část těla na chvíli stranou vychýlily a opřely se celou paží o větev jako o prkénko okenní.</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
7.9	<i>El Conde, guardando in alto, cominciava a parlare, a voce bassa e vibrata, e diceva tutto quel che aveva in cuore.</i>	<i>El Conde, hledě do výše, tichým a chvějícím se hlasem slova se ujal a řekl všechno, co mu na srdci leželo.</i>
	modale	přechodník
7.10	<i>Pareva che avesse in mente una direzione molto precisa, perché anche se ogni tanto si fermava, pisciacchiava, si riposava a lingua fuori guardando il padrone, presto si scrollava e riprendeva la strada senza incertezze.</i>	<i>Zdalo se, že velmi dobře ví, kam běží, poněvadž i když se občas zastavil, zdvihl nohu, s jazykem vyplazeným odpočíval a hleděl na pána, hned se zase zavrtěl a bez váhání běžel dál.</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací
7.11	<i>Guardando il cielo sgombro, mi domando se davvero è</i>	<i>Hledím-li na volné nebe, ptám se, zda opravdu existovala.</i>

	<i>esistita.</i>	
	temporale	věta podřadná – příslovečná podmínková
7.12	<i>Gli avevano detto, guardando certe carte dov'erano segnate tutte le formazioni:</i>	<i>Když prohlédli jakési mapy, do nichž byly zakresleny všechny formace, poučili ho:</i>
	causale	věta podřadná – příslovečná časová
7.13	<i>L'argalif, drappeggiato di verde, stava guardando l'orizzonte.</i>	<i>Argalif v zeleném plášti se díval k obzoru.</i>
	slovesný opis: stare+gerundium	
7.14	<i>Per caso s'era trovato al fianco un altro giovane, chiamato Torrismo, cadetto dei duchi di Cornovaglia, che camminava guardando in terra, fosco, fischiando.</i>	<i>Náhodou se octl vedle jiného mladíka, říkali mu Thorismund a byl potomkem vévodů z Kornvalu. Šel s očima k zemi, zasmušilý a pískal si.</i>
	modale	jmenná vazba – příslovečné určení způsobu
7.15	<i>Muovevano le spade a scatti, guardando nel vuoto, e i loro passi erano duri e improvvisi come se non potessero prevedere mai cos'avrebbero fatto un attimo dopo.</i>	<i>Prudce mávali meči, dívali se do prázdna a jejich kroky byly tvrdé a nenadálé, jako by neměli tušení, co udělají v příštím okamžiku.</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací

8.	VEDENDO	
8.1	<i>Gli ugonotti si sparsero tra i filari per raggiungere gli attrezzi abbandonati nei solchi, ma in quel momento Esaù, che vedendo suo padre disattento s'era arrampicato sul fico a mangiare i frutti primaticci, gridò:</i>	<i>Hugenoti se rozptýlili mezi keře ke svému nářadí, které nechali ležet v brázdách, ale Ezau, který si povšiml nepozornosti svého otce a vyšplhal se na fíkovník najíst se raného ovoce, v té chvíli vykřikl:</i>
	causale	věta souřadná – poměr slučovací
8.2	<i>Fate presto, scappate! - non potemmo trattenerci dal dir loro, vedendo le bestiole andare lemme lemme, non senza deviare in giri oziosi sulle ruvide pareti della cantina, attratte da occasionali depositi e muffe e ingrommate;</i>	<i>Dělejte, utečte!" nemohli jsme se zdržeti, abychom jim neřekli, když jsme viděli, jak pomaličku se zvířátka šinou a i zbytečně si zacházejí na sklepních drsných stěnách, přiváběni usazeninami, plísněmi a škraloupy;</i>
	causale	věta podřadná – příslovečná časová
8.3	<i>E il suo primo pensiero sbarrando gli occhi all'incontrarlo e vedendo capovolti i ragazzi ululanti, ora presi da una generale furia di capriole in cui ricomparivano a uno a uno tutti per il verso giusto come aggrappati a una terra ribaltata sull' abisso, e la bambina bionda volante sul cavallino impennato, il suo pensiero fu soltanto che quella era stata la prima volta che lui aveva parlato del suo stare sugli alberi e sarebbe stata anche l'ultima.</i>	<i>A jeho první myšlénkou, když vise vzhůru nohama oči otevřel a ječící chlapce převráceně viděl - kteří nyní ztřeštěně kozelce metalí a všichni jeden po druhém vždy v přirozené poloze se objevovali jako schoulení na zemi, nad propastí se klenoucí - a plavovlasou holčičku na vzpínajícím se koníku poletujícím, jeho první myšlénkou pouze bylo, že po prvé o svém pobývání na stromech mluvil a že to bohdá také naposled bylo.</i>
	temporale	věta pořadná – příslovečná časová
8.4	<i>Così i noci, che anche a me,</i>	<i>Stejně jako ořechů: musím bohužel</i>

	<i>che è tutto dire, alle volte vedendo mio fratello perdersi in un vecchio noce sterminato, come in un palazzo di molti piani e innumerevoli stanze, veniva voglia d'imitarlo, d'andare a star lassù;</i>	<i>doznati, že občas - když jsem viděl, jak bratr ve starém obrovském ořešníku mizí jako v paláci o mnoha poschodích a komnatách nespočetných - i mně se zachtělo napodobiti jej, vyšplhati nahoru a zůstatí tam;</i>
	temporale	věta podřadná – příslovečná časová
8.5	<i>Il desiderio di far nuove invenzioni lo portava a secondare le usanze di questi hidalghi anche quando non andavano d' accordo con le idee dei suoi autori preferiti: così, vedendo il desiderio di quelle pie persone di confessarsi regolarmente, scavò dentro un tronco un confessionale, dentro il quale poteva entrare il magro Don Sulpicio e da una finestrella con tendina e grata ascoltare i loro peccati.</i>	<i>Touha vynalézati stále nové věci vedla jej až k tomu, že obyčejně těchto hidalgů podporoval, i když se neshodovaly s idejemi jeho oblíbených autorů: když viděl, že ti pobožní lidé touží pravidelně se zpovídati, vydlabal v kmeni zpovědnici, do které hubený Don Sulpicio vléztí mohl a okénkem se záclonou a mříží jejich hříchům naslouchati.</i>
	temporale	věta podřadná – příslovečná časová
8.6	<i>Io trattenni a stento le risa, vedendo come i soggiorni della Marchesa sugli alberi d'Ombrosa erano creduti dai Parigini periodi di penitenza;</i>	<i>Stěží jsem smích potlačil, poznav, že Pařížané považují Markýziny pobyty v Temnose za období pokání;</i>
	causale	přechodník minulý
8.7	<i>Senonché, vedendo il loro virile contegno nel congedarsi dall'immodesta Marchesa, Cosimo si sentì improvvisamente riconciliato con loro.</i>	<i>Jenomže když viděl, jak mužně se zachovali, s neskromnou Markýzou se rozloučivše, cítil se náhle s nimi usmířen.</i>
	causale	věta podřadná – příslovečná časová
8.8	<i>Ecco che allora, balzelloni sui rami, s'avvicinava Cosimo, e i lupi vedendo quella forma tra la pecora e l'uomo che saltava lassù come un uccello</i>	<i>A tu hle, skákaje po větvích, přiblížil se Cosimo a vlci, když viděli tu postavu ovci i člověku podobnou, která poskakuje nahoře jako pták, oněměli s mordami dokořán.</i>

	<i>restavano allocchiti a bocca aperta.</i>	
	causale	věta podřadná – příslovečná časová
8.9	Vedendo <i>l'inquietudine di Bonaparte, Cosimo domandò, cortese:</i>	<i>Když Cosimo viděl, jak Bonaparte jest neklidný, tázal se jej:</i>
	temporale	věta podřadná – příslovečná časová
8.10	<i>Ancora ieri, vedendo calare il sole, si chiedeva:</i>	<i>Ještě včera si při západu slunce říkal :</i>
	temporale	jmenná vazba – příslovečné určení času

9.	CORRENDO	
9.1	<i>Li inseguirono, correndo insieme ai cani latranti, ma dovettero aggirare la siepe, poi il muro, poi in quel punto del torrente non c'erano ponti, e per trovare un guado persero tempo ed i monelli erano lontani che correvano.</i>	<i>Sledovali je, spolu s ňafajcími psy běželi, ale musili plot oběhnouti, potom zeď, nakonec na tom místě mosty přes bystřinu nebyly, a než našli brod, ztratili tolik času, že kluci byli již kdo ví kde, jak pelášili .</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací
9.2	<i>Scappano le api! - prese a gridare, correndo per gli alberi alla ricerca del Carrega.</i>	<i>„Včely ulítnou!" jal se křičeti a běhal po stromech, Corbu hledaje.</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
9.3	<i>Ed ecco, giù dalla montagna, per il sentiero, veniva correndo e ansando un uomo barbuto e malmesso, disarmato, e dietro aveva due sbirri a sciabole sguainate che gridavano:</i>	<i>A tu po stezce dolů z hory utíká, až dech popadá, vousatý a ošumělý neozbrojený člověk, v patách mu jsou dva pochopi s tasenými šavlemi a křičí:</i>
	modale	modifikace slovesa
9.4	<i>L'aveva tirata per la sottana, o le era fuggito portando via un oggetto, correndo verso il prato per farsi inseguire, e lei:</i>	<i>Za spodničku ji tahal nebo jí utíkal a nějakou věc odnášel, běžel k louce, aby šla za ním, a ona říkala:</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací
9.5	<i>Ed ecco che compare il giovane Rambaldo, correndo.</i>	<i>A tu se objevuje přibíhající mladík, Rambaud.</i>
	modale	jmenná vazba – přívlastek - přídavné jméno slovesné
9.6	<i>- Io ti sfiderò all'arco! - disse Rambaldo correndo verso di lei.</i>	<i>„Vyzývám tě k souboji v lukostřelbě!" řekl Rambaud a rozběhl se k ní.</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
9.7	<i>L'uomo-aragosta! - gridano i pescatori, correndo pieni di</i>	<i>„Krabí muž!" křičeli rybáři a vyděšeně se utíkali schovat mezi útesy.</i>

	<i>paura a nascondersi tra gli scogli.</i>	
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
9.8	<i>- Andrò io, maestà! - dice un cavaliere correndo avanti.</i>	<i>„Půjdu za ním, Veličenstvo!“ říká jeden rytíř a vyráží vpřed.</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
9.9	<i>Un cavaliere sta correndo verso di lui.</i>	<i>Žene se k němu rytíř.</i>
	slovesný opis: stare+gerundium	

10.	PASSANDO	
10.1	<i>Passando di qui ho visto un'anguilla dibattersi presa all'amo e m'ha fatto tanta pena che l' ho liberata;</i>	<i>Když jsem šel kolem, viděl jsem, jak se na udici zmítá chycený úhoř, a bylo mi ho tak líto, že jsem ho pustil;</i>
	temporale	věta podřadná – příslovečná časová
10.2	<i>Capì che, le piante essendo così fitte, poteva passando da un ramo all' altro spostarsi di parecchie miglia, di scendere mai.</i>	<i>Pochopil, že jsou li stromy tak husté, může se dostat na míle daleko, jestliže bude z větve na větev přelézati, a že nikdy nebude muset sestoupiti.</i>
	strumentale	věta podřadná – příslovečná podmínková
10.3	<i>Perché Cosimo allora faceva quasi soltanto caccia da posta, passando mattine o nottate appollaiato sul suo ramo, attendendo che il tordo si posasse sulla vetta d' un albero, o la lepre apparisse in uno spiazzo di prato.</i>	<i>Neboť Cosimo tehdy pouze na číhanou chodíval, celá dopoledne nebo noci na větvi prodřepěl, čekaje, že drozd na vrcholek stromu sletí nebo zajíc že se na travnaté mýtině objeví.</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací
10.4	<i>Per tutta notte si tormentò in quel pensiero, e continuò per tutta la giornata seguente, passando furiosamente da un ramo all' altro, scalciando, sollevandosi con le braccia, lasciandosi scivolare per i tronchi, come sempre faceva quand'era in preda ad un pensiero.</i>	<i>Celou noc tou myšlénkou se trápil, a ještě celý příští den, z jedné větve na druhou při tom zuřivě skákal, kopal, na rukou se vytahoval, po kmenech sjížděl, jak to činíval vždycky, když mu nějaká starost nedala spát.</i>

	modale	věta souřadná – poměr slučovací
10.5	<i>Anche Cosimo seguì il funerale, passando da una pianta all'altra, ma nel cimitero non riuscì a entrare, perché sui cipressi, fitti come sono di fronda, non ci si può arrampicare in nessun modo.</i>	<i>I Cosimo pohřební průvod doprovázel, ze stromu na strom přeskakoval, ale na hřbitov se dělej co dělej nedostal, neboť na cypřiše, jejichž větve jsou jediná houšť, vydrápati se nemohl, ať to zkoušel jak chtěl.</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací
10.6	<i>Cosicché, quando un pettegolo passando per l'oliveto e levando occhi curiosi vide lassù il Barone e la Marchesa abbracciati e poi andò a raccontarlo ed aggiunse:</i>	<i>A tak když nějaký tlachal šel olivovým sadem a zvědavé oči zvednuv, spatřil nahoře Barona a Markýzu v objetí, běžel s tím za tepla a dodal:</i>
	temporale	věta podřadná – příslovečná časová
10.7	<i>Ci fu l'allarme per i lupi e la gente passando là sotto l'apostrofa: - Ah, Barone, una volta saresti stato tu a farci la guardia dai tuoi alberi, e adesso siamo noi che facciamo la guardia a te.</i>	<i>Byl poplach kvůli vlkům a lidé, běžící pod stromem, jej oslovovali: „Ah, Barone, byly časy, že jsi stával na stráží ty na svých stromech, a teď abychom hlídali my tebe.“</i>
	temporale	přechodník
10.8	<i>E passando la sbronza passava l'allegria, li riprendeva la tristezza del loro stato e sospiravano e gemevano;</i>	<i>Ale když sjela špína, veselost byla tatam, zesmutněli opět sami nad sebou a vzdychali a bědovali;</i>
	temporale	věta podřadná – příslovečná časová
10.9	<i>Passando i Pirenei, quel drago che ho affrontato, l'ho tagliato in due con un fendente e sapete che la pelle</i>	<i>Když jsme táhli přes Pyreneje, postavil jsem se draku a rozťal jsem ho jedinou ranou ve dvě. A víte přece, že dračí kůže</i>

	<i>di drago è più dura del diamante. Agilulfo interloquisce:</i>	<i>je tvrdší než diamant."</i>
	temporale	věta podřadná – příslovečná časová

11.	LASCIANDO	
11.1	<i>Immunizzato dal contagio (sempre, pare, per le cure misteriose degli eremiti), girava per il villaggio informandosi minutamente dei bisogni di ciascuno, e non lasciando loro tregua finche non s'era prodigato per loro in tutti i modi.</i>	<i>Protože sám byl imunizován proti malomocenství (i to, zdá se, bylo dílo tajemných poustevníků), chodil po vesnici a dopodrobna se informoval o potřebách každého z nich, a nedal jim pokoj, dokud jim nepřinesl všemožné oběti.</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
11.2	<i>- Accidenti! - disse Pamela lasciando cadere lo scoiattolo d'in grembo, - chissà che tranello vuole preparare.</i>	<i>„Propána!“ řekla Pamela a upustila veverku do klína, „kdo ví, jakou léčku zase chystá.“</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
11.3	<i>Però c'era ammassata una tale quantità di coperte che ci si poteva seppellire sotto lasciando fuori solo il capo.</i>	<i>Ale Cosimo tam nanosil takovou spoustu pokrývek, že když chtěl, celý se pod ně zahrabal a jenom hlava mu vykukovala.</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací
11.4	<i>ma è difficile muovercisi perché i rami vanno in su, esili e folti, lasciando poco varco.</i>	<i>jest však nesnadné léztí po něm, neboť větve rostou vzhůru, jsou křehké a husté a téměř žádný průchod neponechávají.</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací
11.5	<i>Il Barone comparve in cima a un platano e con uno di quei balzi di cui solo la sua agilità acrobatica era capace, saltò sull'albero della cuccagna, s'arrampicò fino alla cima, gridò: - Que viva die schöne Venus posteriór! - si lasciò scivolare giù per il palo insaponato fin quasi a terra, s'arrestò, risalì ratto in cima, strappò dal trofeo una rosea e</i>	<i>Baron se objevil na vrcholku platanu a jedním z těch svých skoků, kterého jenom jeho hbitost akrobatická schopna byla, na stožár skočil, vyšplhal se až nahoru a zvolal: „Ať žije die schone Venus posterior!“ Po namydleném bidle spustil se téměř až k zemi, zastavil se, hbitě zas vylezl na vrcholek, vytrhl ze zavěšených věcí růžový a kulatý bochníček sýra, dalším krkolomným skokem na platan se vrátil a prchl, zanechav Temnoské s pusou dokořán.</i>

	<i>tonda forma di cacio e con un altro balzo dei suoi rivolò sul platano e fuggì, lasciando sbalorditi gli Ombrosotti.</i>	
	coordinato	přechodník minulý
11.6	<i>I tre cappelli si sollevarono lasciando apparire tre visi con gli occhi sgranati verso l'uomo sul glicine.</i>	<i>Tři klobouky se odklonily a odkryly tři obličejy s očima vyvalenýma na člověka v glycinii.</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací
11.7	<i>- Ebbene, se permettete un consiglio, io terrei i soldati fermi, in ordine sparso, lasciando che la pattuglia nemica s'intrappoli da sé.</i>	<i>„ Nu dobrá, když dovolíte, abych poradil, nechal bych vojáky stát v řadách rozptýlených, a počkal bych, až se nepřátelská patrola chytí do pasti sama.“</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
11.8	<i>Il nostro Ordine è invincibile in guerra proprio perché combattiamo senza fare alcuno sforzo né alcuna scelta ma lasciando che il sacro furore si scateni attraverso i nostri corpi.</i>	<i>Náš Řád je ve válce neporazitelný právě proto, že bijeme kolem sebe bez sebemenší námahy a bez výběru, dáváme jen průchod svatému hněvu, aby vystoupil z našich těl.</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací

12.	PARLANDO	
12.1	<i>Stavano così parlando, quando nella bufera s'udì un pugno battuto alla porta.</i>	<i>A tak si zrovna povídali, když se v tom nečasu ozvalo zabouchání na dveře.</i>
	slovesný opis: stare+gerundium	
12.2	<i>E decise d'innamorarsi di Pamela, che grassottella e scalza, con indosso una semplice vesticciuola rosa, se ne stava bocconi sull'erba, dormicchiando, parlando con le capre e annusando i fiori.</i>	<i>A rozhodl se, že se zamiluje do Pamelu, která byla baculatá, oblečená do prostých růžových šatů, ležela bosá na břiše v trávě, podřimovala, mluvila s kozami a voněla ke květkám.</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací
12.3	<i>Parlando gesticolava sfiorandola tutt' intorno con la mano, ma senza toccarla.</i>	<i>Když mluvil, jeho ruka stále kroužila kolem ní, ale nedotkl se jí.</i>
	temporale	věta podřadná – příslovečná časová
12.4	<i>- Con chi stai parlando?</i>	<i>„S kým to mluvíš?“</i>
	slovesný opis: stare +gerundium	
12.5	<i>insomma, come se si stesse parlando dell' albero e non di mio fratello.</i>	<i>jako by se zkrátka mluvilo o stromu, a ne o bratrovi.</i>
	slovesný opis: stare+gerundium	
12.6	<i>e il modo che essi avevano di muovere, parlando, le teste rotonde e senz'occhi, e anche di tener ripiegate le braccia ingombre di cubitiere e paramani era da grillo o da formica;</i>	<i>A i tím, jak při mluvení pohybovali kulatými hlavami bez očí a jak drželi ohnuté ruce v myšákách a korkách, připomínali cvrčky nebo mravence;</i>
	temporale	jmenná vazba – příslovečné určení času
12.7	<i>- È stata una delle sue sviste solite: parlando al re s'è confuso e non s'è più ricordato</i>	<i>„To je zase jedno takové přehlédnutí: začne mluvit ke králi, poplete se, a už neví, kdo je vlastně král, jestli on nebo</i>

	<i>se il re era lui o quello a cui parlava.</i>	<i>ten, s kým mluví."</i>
	temporale	věta souřadná – poměr slučovací
12.8	<i>lo stavo al gioco: capivo benissimo che il pregio è d'essere favolosi quando si parla di proletariato e di fattacci di cronaca, mentre a esserlo parlando di castelli e di cigni non c'è nessuna bravura.</i>	<i>Přijal jsem tu hru: dokonale jsem pochopil, že být pohádkový, znamená přednost tam, kde se mluví o proletariátu, o událostech z černé kroniky, kdežto být pohádkový, když se vypravuje o zámčích a labutích, není žádné umění.</i>
	temporale	věta podřadná – příslovečná časová

13.	DANDO	
13.1	<i>e la faceva lavare a Pamela, dando modo anche a lei di far del bene.</i>	<i>dával je vyprat Pamele, a tím i jí poskytoval příležitost k dobročinným skutkům.</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr důsledkový
13.2	<i>Avevano una provvista di doppie di Spagna e compravano vivande, dando così commercio alla città.</i>	<i>Měli zásobu španělských dublonů, nakupovali živobytí a městský obchod z toho vzkvétal.</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
13.3	<i>Tutto il resto, la perpetua confusione dell'armata in guerra, il brulichio diurno dal quale l'imprevisto può saltar fuori come l'imbizzarrirsi d'un cavallo, ora tace, poiché il sonno ha vinto tutti i guerrieri ed i quadrupedi della Cristianità, questi in fila e in piedi, a tratti sfregando uno zoccolo in terra o dando un breve nitrito o raglio, quelli finalmente sciolti dagli elmi e dalle corazze, e, soddisfatti a ritrovarsi persone umane distinte e inconfondibili, eccoli già lì tutti che russano.</i>	<i>Všechno ostatní, neustálý zmatek válečnických armád, denní hemžení, z něhož může co chvíli vyskočit něco nečekaného, jako když se splaší kůň, teď zmlká, protože všechny válečníky a čtvernožce Křesťanstva přemohl spánek. Ti druzí postávají v řadě, občas hrabou kopytem nebo krátce zařehtají či zahýkají, ti první se konečně zbavili přilbice a brnění, a spokojeni, že se zas mohou cítit jako rozeznatelné a nezaměnitelné lidské bytosti, hle, už tu všichni chrápou.</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací
13.4	<i>L'uomo tardò un momento a guardarle levarsi, naso all'aria, poi aperse le braccia, spiccò un salto, e così spiccando salti e starnazzando con le braccia spalancate da cui pendevano frange di sbrindellature, dando in risate e in «Quàaa!»</i>	<i>Chlapík se chvíli zarazil a s nosem k nebi čuměl za nimi, potom roztáhl ruce, vyskočil a takhle poskakoval a mával rozpřaženýma rukama, z nichž visely cáry jako třásně. Smál se radostně a vyřázel ze sebe:</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací

13.5	- <i>Giovane cavaliere, - disse dando alla sua voce la maggiore autorità imperiale, - vi rendete conto della gravità delle vostre parole?</i>	„Mladý rytíři," řekl, dodav svému hlasu nejvyšší císařskou autoritu, „uvědomujete si, jaké vážné důsledky mohou mít vaše slova?"
	modale	přechodník minulý
13.6	<i>Primo... - E così conversa, affabile, preciso, informato, talora facendo affiorare un sospetto d'eccessiva meticolosità, subito corretto però dalla volubilità con cui passa a parlare d'altro, intercalando le frasi serie con motti di spinto e scherzi sempre di buona lega, dando sui fatti e sulle persone giudizi né troppo favorevoli né troppo contrari, tali sempre da poter essere fatti propri dall' interlocutrice, alla quale offre il destro di dir la sua, incoraggiandola con garbate domande.</i>	<i>První... - " A tak rozpráví, přívětivě, přesně, poučeně, chvílemi probouzí podezření, že je přehnaně puntičkářský, hned to zas napravuje těkavostí, s jakou se hladce přenáší k jinému předmětu rozpravy, prokládá vážné věty duchaplnými průpovídkami a žerty vybraného vkusu, o událostech a lidech se nevyjadřuje ani příliš příznivě, ani příliš zaujatě, vždycky tak, aby jeho soudy mohla sdílet i jeho společnice, které poskytuje příležitost, aby sama řekla, co si myslí, a povzbuzuje ji zdvořilými otázkami.</i>
	modale	věta souřadná – poměr slučovací
13.7	<i>E continuavano a rassettare il letto, dando orecchio ogni tanto ai rumori della notte.</i>	<i>Pokračovali v upravování lože a občas se zaposlouchali do nočních zvuků.</i>
	coordinato	věta souřadná – poměr slučovací

4. Typologie gerundií

Po omezení subkorpusu zbylo ve zvoleném vzorku přesně 200 gerundií. 28 gerundií z tohoto počtu bylo použito v rámci slovesných opisů. V předchozím přehledu jsou ponechána a šedě vyznačena. Obdobně vyznačena jsou též složená gerundia, která jsem určila ve čtyřech případech užití gerundia *essendo*. Jedno z gerundií (2.22) nebylo možno určit, neboť je použito v nedokončené výpovědi a ve větě tudíž chybí finitní sloveso, k němuž se gerundium vztahuje a podle něhož by bylo možné rozpoznat typ gerundia.

Pro kvantitativní přehled typologie gerundií a jejich překladů do češtiny jsem analyzovala zbylých 167 gerundií. Funkce gerundií jsem se snažila určit na základě jejich rozdělení v mluvnici *Nuova grammatica italiana* autorské dvojice Salvi – Vanelli.

V následujících tabulkách se pokusím podat celkový přehled o gerundiích ze zvoleného vzorku.

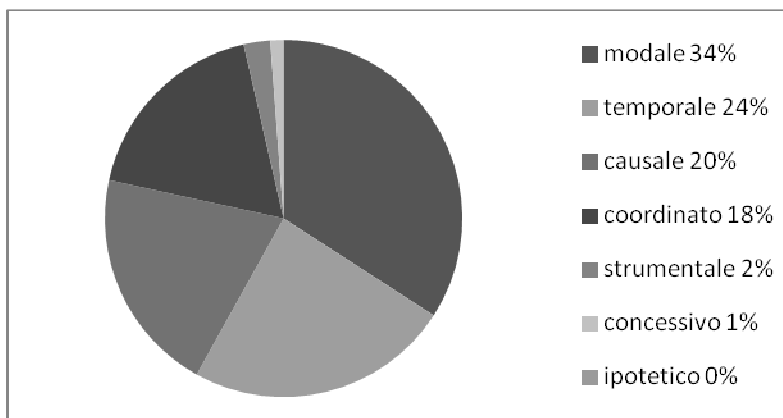
První tabulka představuje přehled frekvencí jednotlivých gerundiálních typů v italském textu. Je zjevné, že nejčastěji se gerundium užívá v modální funkci (modale). Podmínkové gerundium (ipotetico) jsem naproti tomu ve svém subkorpusu nenalezla žádné, bude tedy nejméně častým typem gerundia.

Tab. XIV – typy gerundií v subkorpusu

typ gerundia	frekvence	%
modale	57	34%
temporale	40	24%
causale	34	20%
coordinato	30	18%
strumentale	4	2%
concessivo	2	1%
ipotetico	0	-

Graf I znázorňuje podíl jednotlivých gerundiálních funkcí v subkorpusu. Procenta jsou zaokrouhlena na celá čísla.

Graf I – procentuální rozložení typů gerundií v subkorpusu

Další tabulky přinášejí přehled o funkcích, v nichž jsou používány gerundiální tvary jednotlivých sloves z mého vzorku. Vedle gerundia uvádím vždy počet jeho použití v implicitních větách v subkorpusu. V prostředním sloupci každé tabulky jsou počty jednotlivých funkcí, v pravém sloupci je pro přehlednost uveden procentuální podíl dané funkce na celkovém počtu zkoumaných gerundiálních tvarů každého slovesa. Hodnoty jsou zaokrouhleny na celá čísla.

Tab. XV – typy gerundií u jednotlivých sloves

1. cercando - 25

typ gerundia	frekvence	%
modale	10	40%
causale	6	24%
coordinato	5	20%
strumentale	2	8%
temporale	2	8%

2. essendo - 23

typ gerundia	frekvence	%
causale	20	87%
concessivo	2	9%
coordinato	1	4%

3. facendo - 18

typ gerundia	frekvence	%
modale	10	56%
temporale	4	22%
coordinato	3	17%
strumentale	1	6%

4. andando - 13

typ gerundia	frekvence	%
temporale	8	62%
modale	5	38%

5. dicendo - 13

typ gerundia	frekvence	%
temporale	6	46%
modale	3	31%
coordinato	4	23%

6. seguendo - 14

typ gerundia	frekvence	%
modale	12	66%
temporale	1	7%
causale	1	7%

7. guardando - 14

typ gerundia	frekvence	%
temporale	5	36%
coordinato	4	29%
modale	3	21%
causale	2	14%

8. vedendo - 10

typ gerundia	frekvence	%
temporale	5	50%
causale	5	50%

9. correndo - 8

typ gerundia	frekvence	%
modale	4	50%
coordinato	4	50%

10. passando - 9

typ gerundia	frekvence	%
temporale	5	56%
modale	3	33%
strumentale	1	11%

11. lasciando - 8

typ gerundia	frekvence	%
modale	4	50%
coordinato	4	50%

12. parlando - 5

typ gerundia	frekvence	%
temporale	4	80%
modale	1	20%

13. dando - 7

typ gerundia	frekvence	%
coordinato	5	71%
modale	2	29%

Srovnáním jednotlivých tabulek jsem zjistila, že funkce gerundií, respektive procentuální zastoupení těchto funkcí, se u jednotlivých sloves výrazně liší. Domnívám se proto, že funkce, v nichž může být gerundiální tvar určitého slovesa použit, závisí velkou měrou na sémantickém významu každého slovesa. Myslím si, že některá slovesa se s určitými funkcemi vylučují. Vzhledem k poměrně malému rozsahu analyzovaného subkorpusu však dle mého názoru není možné toto tvrzení získanými daty náležitě podložit. Věřím ale, že by toto zjištění bylo vhodným předmětem dalšího zkoumání na základě rozsáhlejšího souboru textů.

5. Typologie překladů gerundia do češtiny

Jak jsem již nastínila na konci první kapitoly, gerundiální slovesný tvar v českém jazyce neexistuje. K převodu implicitních gerundiálních vět do češtiny se tedy užívá různých typů překladatelských řešení. Rozhodla jsem se využít svůj subkorpus rovněž k prozkoumání této typologie.

Výše zmíněná Mluvnice italštiny uvádí, že gerundium se zpravidla překládá větou souřadnou nebo podřadnou, jmennou vazbou či přechodníkem.

Analýzou gerundií a jejich překladů v tabulce Tab. XIII jsem zjistila, že je-li gerundium překládáno větou souřadnou, bývají věty souřadné ve vzniklém souvětí v poměru slučovacím, odporovacím, důsledkovém nebo příčinném. V jednom případě byl v mém subkorpusu překlad realizován dvěma samostatnými větami, nikoli souvětím. Je-li implicitní gerundiální věta převedena při překladu do češtiny na větu podřadnou, bývá tato nejčastěji příslovečná časová, dále může být příslovečná příčinná, podmínková, účelová, měrová, způsobová či přípustková. Ve třech případech šlo v subkorpusu o překlad větou přívlastkovou. Jmenné vazby se v českých překladech gerundií objevují ve funkci příslovečných určení místa, času, způsobu a míry, dále jako přívlastek, předmět či doplněk. Přechodník může být přítomný či minulý. Dvě gerundia z analyzovaného vzorku byla do češtiny převedena jako příslovce.

Ve čtyřech případech šlo o jiná překladatelská řešení. Přestože jsou tyto příklady ojedinělé, nelze je zobecnit a jsou tak spíše výjimkami potvrzujícími pravidlo, považuji je za zajímavé a hodné pozornosti. V příkladech 4.7 a 4.6 z tabulky Tab. XIII používá překladatel jakousi elipsu – při převodu gerundiální věty do češtiny využívá toho, že gerundium je vlastně synonymním výrazem finitního slovesa a v překladu původní gerundium vypouští. K určité době, avšak v opačném sledu, pak dochází v příkladu 2.6, kde je původní gerundium přeloženo vlastně přidáním modifikovaného synonymního výrazu, který je předmětem souřadné věty. V příkladu 9.3 modifikuje gerundium v překladu původní sloveso.

Tabulka Tab. XVI představuje kvantitativní přehled distribuce jednotlivých typů překladu gerundia.

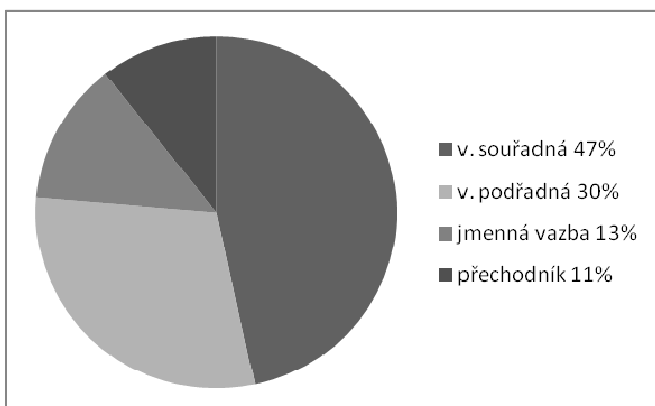
Tab. XVI – typologie překladů gerundia do češtiny a frekvence výskytu jednotlivých typů

typ překladu	frekvence	podtyp	frekvence
v. souřadná	75		1
		p. slučovací	68
		p. důsledkový	2
		p. odporovací	3
		p. příčinný	1
v. podřadná	48	příslowečná časová	26
		příslowečná příčinná	8
		příslowečná podmínková	5
		příslowečná účelová	3
		příslowečná měrová	1
		příslowečná způsobová	1
		příslowečná přípustková	1
		přívlastková	3
jmenná vazba	21	příslowečné určení času	6
		příslowečné určení místa	6
		příslowečné určení způsobu	3
		příslowečné určení míry	1
		přívlastek	2
		předmět	2
		doplňek	1
přechodník	17	přítomný	14
		minulý	3
příslovce	2	příslowečné určení času	2
ostatní	4		4

Z tabulky vyplývá, že tvrzení S. Hamplové o typologii překladů gerundia do češtiny je platné a gerundium je skutečně nejčastěji překládáno uvedenými způsoby, přesně ve zmiňovaném pořadí.

Následující graf zobrazuje procentuální podíl nejpoužívanějších typů překladu. Hodnoty jsou zaokrouhleny na celá čísla.

Graf II – procentuální rozložení jednotlivých typů překladu gerundia v subkorpusu

6. Závislost překladu na typu gerundia

Podobně jako plní jednotlivé typy gerundií v italských větách různé sémantické funkce, mohou být tyto funkce v češtině vyjádřeny různými typy explicitních vět, případně poměry mezi nimi. Zajímalo mne, zda je možné určitému typu gerundia přiřadit dle jeho funkce též určitý typ překladu a zda je v těchto vztazích nějaká zákonitost. Na základě tabulky příkladů gerundií ze svého subkorpusu Tab. XIII jsem vytvořila následující frekvenční tabulky (Tab. XVII – Tab. XXII), které tyto vztahy ilustrují.

A priori by bylo možné předpokládat, že gerundio modale resp. strumentale bude nejčastěji překládáno jako věta podřadná příslovečná způsobová případně jako jmenná vazba ve funkci příslovečného určení způsobu, gerundio temporale jako věta podřadná příslovečná časová či jako jmenná vazba ve funkci příslovečného určení času, gerundio causale jako věta podřadná příslovečná příčinná nebo jako souřadná věta v poměru příčinném, gerundiu coordinato by odpovídal slučovací poměr souřadných vět a gerundiu concessivo věta podřadná příslovečná přípustková.

Následující tabulky tuto hypotézu víceméně potvrzují, zároveň však dokládají, že se překladatelská řešení v živém textu neřídí předem stanovenými pravidly a vyznačují se velkou volností respektující především plynulost, logiku a styl překládaného textu.

Nejvíce se od zmíněného předpokladu liší gerundio modale (Tab. XVII). V naprosté většině případů je překládáno souřadnou větou ve slučovacím poměru, věta podřadná příslovečná způsobová se v příkladech z mého subkorpusu nevyskytuje jako překlad modálního gerundia ani jednou. Příslopečná určení způsobu jsou pak pouze tři z celkového počtu 57 modálních gerundií. Podřadnou větou příslovečnou způsobovou je v jednom případě přeloženo gerundio strumentale (Tab. XXI).

Tab. XVII – závislost překladu na typu gerundia – g. modale

typ překladu	frekvence	podtyp	frekvence
v. souřadná	32		1
		p. slučovací	28
		p. odporovací	3
jmenná vazba	12	přísl. určení místa	5
		přísl. určení způsobu	3
		předmět	2
		přívlastek	1
		doplněk	1
v. podřadná	6	přísl. časová	3
		přísl. účelová	2
		přísl. podmínková	1
přechodník	5	přítomný	4
		minulý	1
ostatní	2		2

Gerundio temporale (Tab. XVIII) se dle předpokladu překládá nejčastěji větou podřadnou přísl. časovou, a přísl. určením času. Častý je rovněž přechodník přítomný.

Tab. XVIII – závislost překladu na typu gerundia – g. temporale

typ překladu	frekvence	podtyp	frekvence
v. podřadná	19	přísl. časová	17
		přísl. podmínková	2
přechodník	7	přítomný	7
jmenná vazba	6	přísl. určení času	6
v. souřadná	5	p. slučovací	5
přísl. určení času	2	přísl. určení času	2
ostatní	1		1

Gerundio causale je v osmi případech z celkem 34 výskytů přeloženo větou podřadnou přísl. příčinnou, v sedmi případech je však převedeno na větu souřadnou ve slučovacím poměru a v šesti jde o podřadnou větu přísl. časovou.

Tab. XIX – závislost překladu na typu gerundia – g. causale

typ překladu	frekvence	podtyp	frekvence
v. podřadná	20	přísllovečná příčinná	8
		přísllovečná časová	6
		přísllovečná podmínková	1
		přísllovečná měrová	1
		přísllovečná účelová	1
		přívlastková	3
v. souřadná	9	p. slučovací	7
		p. příčinný	1
		p. důsledkový	1
jmenná vazba	2	přísllovečné určení míry	1
		přísllovečné určení místa	1
přechodník	2	přítomný	1
		minulý	1
ostatní	1		1

Gerundio coordinato (Tab. XX) svými 27 souřadnými větami ve slučovacím poměru z celkových 30 zcela odpovídá předpokladu.

Tab. XX – závislost překladu na typu gerundia – g. coordinato

typ překladu	frekvence	podtyp	frekvence
v. souřadná	27	p. slučovací	27
	1	p. důsledkový	1
přechodník	2	přítomný	1
		minulý	1

Tab. XXI – závislost překladu na typu gerundia – g. strumentale

typ překladu	frekvence	podtyp	frekvence
v. podřadná	2	přísllovečná způsobová	1
		přísllovečná podmínková	1
v. souřadná	1	p. slučovací	1
přechodník	1	přítomný	1

Gerundio concessivo je větou podřadnou příslovečnou přípustkovou přeloženo pouze jedenkrát, vzhledem k tomu, že se ale v subkorpusu vyskytuje celkem ve dvou exemplářích, odpovídá naší hypotéze.

Tab. XXII – závislost překladu na typu gerundia – g. concessivo

typ překladu	frekvence	podtyp	frekvence
v. podřadná	1	přísluvečná přípustková	1
jmenná vazba	1	přívlastek	1

Závěr

Když jsem začala připravovat materiál ke své bakalářské práci, měla jsem pocit, že v záplavě gerundií, která mi nabízel paralelní korpus, nemohu snad nikdy najít žádný systém. Stejně neuspořádaně na mě působily překlady gerundiálních implicitních vět do češtiny, v nichž se gerundium na první pohled jakoby rozplývalo. Jednotlivá gerundia a jejich překlady v mém vnímání navíc splývaly v jeden celek.

Rozhodla jsem se proto v tomto zmatku právě určitý systém najít – uspořádat gerundia a jejich překlady natolik přehledně, abych si o nich dokázala vytvořit jasný obraz, který by mohl být východiskem k dalšímu zkoumání.

Abych mohla analyzovat souvislosti mezi oběma jazyky, bylo nutné je od sebe zprvu oddělit, prozkoumat a uspořádat obě poloviny zvlášť a následně je opět propojit v jeden celek. Tato úvaha byla logickým vyústěním přemýšlení o paralelním korpusu. Přestože překlady vznikly přirozeně v závislosti na původních textech, jsou zároveň ve svém jazyce autonomně fungujícími celky. Jejich opětovné propojení s originálními texty v korpusu je až následné a vlastně umělé. Proto jsem vytvořila systémy dva: přehled gerundií a jejich typů a přehled typologie překladů. Jejich propojením jsem posléze zjistila, jakým způsobem tyto dva nezávislé systémy souvisejí.

V zájmu přehlednosti jsem musela soubor zkoumaných textů výrazně omezit. To mi usnadnilo orientaci v jednotlivých gerundiích a jejich překladech, zároveň to ale, jak se později ukázalo, znemožnilo některé aspekty těchto fenoménů dále zkoumat. Bylo by jistě zajímavé zjistit, jak například souvisejí typy gerundií se sémantikou jednotlivých sloves a zda se tato problematika odráží též v českých překladech. Přestože však získaný systém podobné otázky nastolil, sám na ně již pro svůj omezený rozsah neumožňuje najít odpovědi.

Vzhledem k výše popsaným skutečnostem považuji svou práci spíše za jakýsi úvod do studia gerundií a jejich českých ekvivalentů v česko-italském paralelním korpusu. Domnívám se však, že splnila svůj prvotní cíl dát

gerundiím a jejich překladům určitý systém. Díky tomu může být výchozím bodem pro zkoumání této problematiky z dalších úhlů pohledu.

Résumé

Italské gerundium a jeho české ekvivalenty v paralelním korpusu

Italské gerundium je hojně využívaný nefinitní slovesný tvar. Bývá součástí slovesných opisů nebo tvoří implicitní věty. V těchto větách může mít gerundium různé funkce. Lze tak rozlišit gerundio modale, strumentale, temporale, causale, ipotetico, concessivo a gerundio coordinato.

Pro bližší studium gerundií jsem využila paralelní česko-italský korpus InterCorp. Zjistila jsem, že mezi nejčastější gerundia vyskytující se v italských textech patří gerundia facendo, cercando, guardando, dicendo, parlando, essendo, lasciando, pensando, avendo, passando, seguendo, andando, ridendo, sorridendo, indicando, vedendo, diventando, tenendo, correndo a dando.

Na základě srovnání těchto dvaceti nejfrekventovanějších gerundií s dvaceti nejpoužívanějšími gerundii v textech italských autorů obsažených v korpusu jsem si zvolila subkorpus, texty Itala Calvina, v němž jsem prozkoumala jednotlivé gerundiální tvary, jejich funkce a jejich české překlady. Typy překladů jsem se pokusila klasifikovat a rozdělit do typologie nastíněné v Mluvnici italštiny S. Hamplové. Protože v češtině gerundium neexistuje, jsou gerundiální implicitní věty překládány obvykle větou souřadnou nebo podřadnou, jmennou vazbou či přechodníkem. Analýzou konkrétních textů jsem zjistila, že existují i jiná překladatelská řešení, avšak výše uvedené způsoby překladu jsou jednoznačně těmi nejběžnějšími a to právě v tomto pořadí.

Ze svého subkorpusu jsem dále extrahovala frekvenční seznamy jednotlivých typů gerundií. Zjistila jsem, že nejčastěji je využíván modální typ gerundia, následuje gerundio temporale, causale, coordinato, strumentale, concessivo a nejméně frekventovaným typem je gerundio ipotetico, jež se v mém subkorpusu nevyskytlo ani v jednom případě. Frekvence jednotlivých typů gerundií se však liší i dle sémantického významu konkrétních sloves.

V závěrečné kapitole jsem se pokusila nastínit závislost českého překladu na jednotlivých funkcích gerundia. Předpoklad této souvislosti

vyplývá z možnosti vyjádřit některými typy překladů podobné sémantické funkce, jaké mají jednotlivé typy gerundií. Analýza příkladů z textů I. Calvina však odhalila, že tato souvislost je poměrně volná a konkrétní překladatelská řešení se řídí především logikou a plynulostí překládaného textu.

Résumé

The Italian gerund and its Czech equivalents: a parallel-corpus based study

The Italian gerund is a frequent indefinite verbal form. It's usually used in different verbal constructions or in implicit phrases. In those it can have various functions. We can classify gerundio modale, strumentale, temporale, causale, ipotetico, concessivo and gerundio coordinato.

I have used a Czech-Italian parallel corpus InterCorp to study the gerund closer. I have found out that the most frequent gerunds in Italian texts are these: *facendo, cercando, guardando, dicendo, parlando, essendo, lasciando, pensando, avendo, passando, seguendo, andando, ridendo, sorridendo, indicando, vedendo, diventando, tenendo, correndo* and *dando*.

In order to compare these most common forms in general with the most frequent gerunds from single texts in the corpus I have chosen a sub-corpus, texts by I. Calvino, in which I analyzed particular examples of the gerunds, their functions and their translations into the Czech language. I tried to classify the different types of the translations according to the classification made by S. Hamplová in her *Mluvnice italštiny* (Italian Grammar). In accordance with this source I've found out that the gerund is mostly translated by a coordinated or subordinated phrase, a nominal construction or by a participle.

On the basis of the sub-corpus I created also several frequency lists of the particular gerundial types. They show that the gerund is mostly used in its modal function followed with gerundio temporale, causale, coordinato, strumentale and concessivo. I haven't found any example of gerundio ipotetico in my sub-corpus. The different functions of the gerunds seem to be related also to different semantic functions of the verbs but due to insufficient extent of my sub-corpus I could not prove it.

In the final chapter I tried to define the relations between the gerundial types and different possibilities of translations into Czech. I hypothesized that the gerundial types could correspond to the translations with a similar semantic function. This assumption proved as not exact,

since the translators of real texts follow rather the logic and fluency of the text than any limiting rules.

Riassunto

Gerundio italiano e le forme equivalenti ceche nel corpus parallelo

Il gerundio italiano è una forma verbale indeterminata usata in diverse costruzioni verbali e nelle frasi implicite. In quelle può avere diverse funzioni. Si distingue il gerundio modale, strumentale, temporale, causale, ipotetico, concessivo e il gerundio coordinato.

Usando il corpus parallelo ceco-italiano InterCorp ho trovato i gerundi più frequenti nei testi italiani, che sono: facendo, cercando, guardando, dicendo, parlando, essendo, lasciando, pensando, avendo, passando, seguendo, andando, ridendo, sorridendo, indicando, vedendo, diventando, tenendo, correndo e dando.

Comparando queste forme più comuni in generale con i gerundi più frequenti nei testi degli autori italiani inclusi nel corpus ho scelto un sub-corpus; le opere di I. Calvino, per poter analizzare gli esempi particolari dei gerundi, distinguendo le loro funzioni e i tipi di traduzione dei gerundi in ceco. Ho provato di classificare le traduzioni secondo la tipologia definita da S. Hamplová nella sua Grammatica italiana. Siccome nella lingua ceca la forma verbale del gerundio non esiste, il gerundio si traduce più spesso con una frase coordinata, subordinata, una costruzione nominale o con participio.

Sempre sulla base del mio sub-corpus ho estratto le liste di frequenze dei tipi di gerundi. Secondo quelle il gerundio si usa più spesso nella sua forma modale, seguita dalle altre in questo ordine: gerundio temporale, causale, coordinato, strumentale e concessivo. Non ho trovato nessun esempio del gerundio ipotetico nel mio campione. Le funzioni dei gerundi sembrano di essere dipendenti anche dal significato semantico dei verbi ma per la gamma insufficiente del mio sub-corpus non l'ho potuto verificare.

Nel capitolo finale ho provato di definire le relazioni tra i tipi dei gerundi e i tipi delle loro traduzioni in ceco. Ho assunto che le diverse funzioni dei gerundi potessero corrispondere ai tipi di traduzione con le stese funzioni

semantiche. Ma questa ipotesi si è dimostrata non esatta poiché le scelte dei traduttori obbediscono piuttosto la logica e la fluenza del testo che alcune regole restrittive.

Bibliografie

Hamplová, S. *Mluvnice italštiny*, Praha: Leda, 2004

Renzi, L. (ed) *Grande grammatica italiana di consultazione*, Bologna: il Mulino, 1988 – 1994, vol. II

Pelán, J. a kol. *Slovník italských spisovatelů*. Praha: Libri, 2004

Salvi, G. – Vanelli, L. *Nuova grammatica italiana*. Bologna: il Mulino, 2004

Český národní korpus - InterCorp. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha. Cit. 21. 06. 2012, dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.